

SLOVENE

Velja po pošti:
za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6.50
za en mesec " " 2.20

V upravnishvu:
za celo leto naprej K 20.—
za pol leta " " 10.—
za četrt leta " " 5.—
za en mesec " " 1.70

Za pošilj. na dom 20 h na
mesec.
Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod iz
dvorišča nad tiskarno). — Rokopisi se
ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravišstvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2. —
V sprejema naročnino, inserate in
reklamacije.
Upraviškega telefona št. 188.

Inserati:

Enostop. petivista (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 „
za trikrat 9 „
za več kot trikrat . . . 8 „
V reklamnih noticah stane
enostopna garmondvsta
za 26 h. Pri večkratnem ob-
javljanju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izveniš nedelje
in praznike, ob pol 6. uri
popoldne.

Volivna reforma.

(Govor dr. Šušteršiča v drž. zboru dne 5. oktobra.)

Visoka zbornica! Razprava v najvaž-
nejšem delu izjave: g. min. predsednika v
prvi seji dne 26. sept. se je pričela pravza-
prav šele danes. (Tako je!) Z elementarno
silo je prišlo na dnevni red vprašanje
splošne in enake volivne pravi-
ce za državni zbor. To vpra-
šanje ne izgine z dnevnega reda, ker av-
strijski narodi si bodo edini izvojevali sploš-
no in enako volivno pravico. (Pohvala.)

G. min. predsednik je jako odkrito go-
veril o tem vprašanju. Ta odkritost zahteva,
da smo tudi mi odkriti. Zato hočem tudi jaz
odkriti govoriti nasproti vladi in nasproti
onim, ki imajo danes v rokah privilegije,
one predprave, ki pomenijo ve-
liko krivico nasproti večini
prebivalstva, na katerega ramah
slone bremena, katero tvori moč in silo te
države.

Ugovori.

G. min. predsednik je osobito dva ugo-
vora navajal proti splošni in enaki volivni
pravici. Pred vsem je naglašal, da se splošna
in enaka volivna pravica ne strinja z orga-
nizmom naše države.

Vprašam torej: Kaj pa je organizem
naše države? Naša država je ustavna, in
bistvo ustavne monarhije je, da je zakono-
dajna oblast razdeljena med krono in
ljudstvom, ne pa med krono in posameznimi
privilegovanimi sloji in stanovi.

Torej ravno nasprotno je res, kar trdi
g. min. predsednik. Organizem naše države
zahteva, da se vpelje splošna in enaka vo-
livna pravica in da se pametno in logično
deli oblast med krono in ljudstvom, kakor
v drugih ustavnih državah.

Častiti gospodje! Imamo zglede in zato
vprašam: Ali je kje v Evropi, ali je kje na
svetu parlament, izvoljen na podlagi splošne
in enake volivne pravice, tako slaboten in
žalosten, kakor je avstrijski, ki je izvoljen
na podlagi privilegijev? (Pritrjevanje.) Trdim,
da iz splošne in enake volivne pravice iz-
voljeni parlament ne more nikdar pasti tako
nizko, kakor je padel avstrijski parlament,
ki je izgubil zaupanje prebivalstva, ki je v
zasmeh vnanjemu svetu. (Klici: Zal!)

Drugi ugovor g. min. predsednika je
narodno vprašanje. G. min. pred-
sednik je rekel:

„Tako dalekosežni reformi v Avstriji
se protivijo težkoče z ozirom na to, da
more splošna volivna pravica sloneti le na
trdni in trajni podlagi ure-
jenih naših narodnih razmer,
če hoče imeti zagotovilo obstanka.“

Na ta ugovor odgovarjam z vprašanjem
na gospoda ministrskega predsednika: Eks-
celenca, Vi ste ministrski predsednik, Vi
imate moč v državi! Torej rešite narodno
vprašanje, uredite narodne razmere! Zakaj
ne storite tega? Zakaj excelenca tega ne
stori? Odgovor na to, gospoda moja, je
prizor, ki se je dogodil nekoč v tej zbor-
nici ob času grefa Taaffeja.

Tudi od Taaffeja so zahtevali, naj ven-
dar enkrat reši narodno vprašanje. In Taaffe,
čigar dovtipnost je bila znana, je vstal in
odgovoril z resnim obrazom, da bi rad, z
velikim veseljem pričel reševati narodno
vprašanje, in sicer takej, s a m o t e g a n e
v e, k a k e (Veselost), zato pozivlja vse

zbornice, naj o tem razmišlja. Morda pa de
komu dobra misel v glavo, ta naj mu jo
pove. (Veselost.)

Gospoda moja! Seveda je ta Taaffejev
odgovor vzbudil mnogo smeha, in če se ne
motim, smejal se je tudi tedanji naučni mi-
nister, ki je danes ministrski predsednik in
tudi ni čmerikav, kar je seveda zanj naj-
bolje. Biti avstrijski ministrski predsednik,
zraven pa še pust in čmerikav, to bi bilo
preveč za najmočnejše živce. (Veselost.)

Priznam: Ko bi kdo zahteval od mi-
nistrskega predsednika, naj takoj in kore-
nito reši narodno vprašanje, to bi bila —
oprostite mi izraz — otročja nagajivost. A
zdi se mi tudi kot nagajivost, ako kdo na
zahtevo splošne in enake volivne pravice
odgovarja, da je treba preje urediti in rešiti
narodno vprašanje. (Res je!)

Morali bi čakati do sodnega dne, ko bi
hoteli čakati, da ta privilegovani parlament
reši narodno vprašanje. Nasprotno je res.
Po splošnem in enakem volivnem pravu iz-
voljeni parlament bode hitro in odločno, pa-
metno in pravično pričel reševati narodno
vprašanje.

Ali mislite, gospodje, da bode po sploš-
nem in enakem volivnem pravu izvoljeni
parlament tako inteligenčen — oprostite mi
ta izraz — tako malo vesten, da bi napravil
iz lapalije nemško - slovenskih razredov na
celjski gimnaziji veliko vprašanje, ki strmo-
glavlja ministrstva. (Živahno pritrdjevanje.)

Tako zabit more biti le privilegovani
parlament, kakor je avstrijski. (Pritrjevanje.)
Široki sloji prebivalstva sodijo pametneje in
mного pravičneje.

Veliko vprašanje, ki stresa Avstrijo, na-
rodno vprašanje, bode potem rešeno pa-
metno, po pravih potrebah narodov. In druga
velika vprašanja pridejo takoj na vrsto. Ako
pride na vrsto n. pr. avstro ogrska nagodba,
to veliko, svetovno vprašanje, katero more
v svojih posledicah motiti cele evropsko
ravnotežje, potem ne bomo videli v zbor-
nici takih prizorov, kakor smo jih doživeli
te dni v tem „visokem“ privilegovanem pa-
lamentu.

Onemoglost parlamenta.

Ako dobimo po splošnem in enakem
volivnem pravu izvoljeno zbornico, potem
ne bodo vsi poslanci, ako vstane finančni
minister in razvija svoj finančni načrt, za-
pustili dvorane ter šli v obednico, in fi-
nančni minister ne bode govoril le steno-
grafom. (Veselost.)

Moj tovariš in prijatelj S u k l j e je te
dni napravil medklic: Zbornica ne zna več
razmišljati o preračunu. Da, zbornica ne
zna več politično misliti, zbornica se ne
more več povzdigniti do svoje naloge. Zbor-
nica sploh ni več sposobna, da bi rešila
eno samo veliko vprašanje, je nesposobna,
da bi podpirala vlado, nesposobna, da bi
vrgla vlado. Zbornica je onemogla ničla,
brez vsake notranje vrednosti.

Zbornica le to zasluži, da se razide,
da neha biti in da pridejo v te dvorane
široki sloji ljudstva, na katerega ramah
sloni država, slone moč, veljava in bodoč-
nost države. (Živahno odobravanje.)

Gosposka zbornica.

Ako pa govorimo o reformi parla-
menta, po moji sodbi ne smemo ostati le
pri poslanski zbornici (Cujte!), ampak mo-
ramo misliti tudi na gosposko zbornico.

Tudi gosposka zbornica ni kos svoji
veliki nalogi. Ne tajim, da se v gosposki
zbornici zbrani visoko učenj, izkušeni, omi-
kani, ugledni in vse časti vredni možje.
Vse to priznam. Toda gosposka zbornica
nima stika z ljudstvom, nima zveze z jav-
nostjo. Gosposka zbornica ne čuti in se ne
zaveda, da je za svoje sklepe in večkrat za
osodepolna glasovanja odgovorna široki
javnosti.

Gosposka zbornica se zaveda odgovor-
nosti edino le na zgoraj. To pa, gospoda
moja, je premalo. Parlament ni orodje vla-
darjevo. Parlament mora biti izraz ljudske
volje, po parlamentu hoče ljudstvo, prebi-
valstvo govoriti z vladarjem.

Tudi gosposka zbornica bi ne smela
prezirati te naloge. Ako pa si ogledamo gos-
posko zbornico, vidimo, s koliko hitrostjo
se ondi dela. Človeka kar neprijetno dirne,
ko vidi, s koliko hitrostjo ondi gospodje
sklepajo najvažnejše zakone in se veselje, da
so hitro gotovi. To je naravno, ne da bi
hotel očitati posameznim članom gosposke
zbornice, ker je sestava te zbornice popol-
noma napačna. Zato sodim, da bi se v tre-
notku, ko bi se preosnovala poslanska
zbornica, morala preosnovati tudi gosposka
zbornica, in sicer tako, da bi koristi posa-
meznih zgodovinskih delov te države me-
rale imeti v gosposki zbornici svoje iz-
v o l j e n e z a s t o p n i k e.

Menim namreč, da bi posamezni deželni
zbori morali vsaj nekaj članov voliti v gos-
posko zbornico. (Pritrjevanje.) Tako bi našo
ustavo enako uredili, kakor je največji dr-
žavnik minolega stoletja uredil nemško
ustavo. Nemčija ima na podlagi splošne
in enake volivne pravice izvoljen močan
parlament v Berlinu, ki zdravo centrali-
zuje še mnogoličnejšo državo, nego je Av-
strija, s 40 suvereni, ob enem pa indivi-
dualizuje posamezne države v zveznem
svetu.

Enako bi dosegli v Avstriji, ko bi pre-
osnovali poslansko zbornico v strogo demo-
kraškem smislu, gosposko zbornico pa v
smislu posameznih dežel.

Zastopstvo koristi.

Se malo besed o takozvanem zastop-
stvu stanovskih koristi. S to besedo vedno
zagovarjajo sedanji parlament. Dovolite mi
„argumentum ad hominem“. Veleposestnik
sem na Kranjskem in moje koristi zastopata
b a r o n S c h w e g e l i n g r o f Barbo.
(Veselost) Veleposestnik sem na Stajerskem
in moje koristi zast pajo g r e f S t ü r g k h
in drugi visokočislani gospodje. Advokat
sem in kot tak obrtnik v Ljubljani, moje
koristi zastopa moj prijatelj dr. T a v č a r.
(Veselost) Za tako zastopstvo stanovskih
koristi se lepo zahvalim. (Veselost.)

S tem sem vam dokazal budalost tako-
zvanega zastopstva stanovskih koristi. Kori-
sti si morajo nasprotovati v volivnem boju
in izvojevati boj za poljedelske ali industrij-
ske koristi. Potem jih smatramo in v par-
lamentu zagovarjamo kot resne.

Poglejmo v Anglijo, ki je klasična de-
žela ustave. Kaka velika vprašanja odloču-
jejo v volivnem boju? Ne ta mala vpraša-
nja, ki jih imamo mi, celjsko ali litomeri-
ške, ampak vprašanja: Prosta trgovina ali
varstvena carina. Ta vprašanja vznemirjajo
angleški narod. O takih vprašanjih odločuje
v Angliji volivni boj. Tu se bojujejo agrarci,
tam industrijci drug proti drugemu in reči

smemo: Angleška zbornica je po volitvah ali
agrarna ali industrijska, za varstveno carino
ali za prosto trgovino. To je politika, go-
spodje, to so volitve, ki morajo v velikih
vprašanjih državi dati smer in navdilo, ob
enem pa tudi narod poučiti o velikih, sve-
tovnih in političnih vprašanjih.

Mi se moremo tukaj pripraviti, kakor
hočemo. Ali je trgovinska pogodba dobra ali
slaba, to vprašanje je mnogo važnejše, nego
mnoga vprašanja, ki povzročajo v zbornici
najburnejše seje. Carinski tarifi! — To so
vprašanja, ki v živo segajo vsakemu, naj-
priprostejšemu človeku, zadnjemu pastirju na
planini, ki se tičejo njegovih koristi, a on
sam ne ve ničesa o tem. On je ničla, nima
besede, pač pa dolžnosti, da plačuje davke,
služi pri vojaki, državi dela tlako. Ako pa
vpraša, kje so njegove pravice, zaničujejo
ga in zasramujejo v raznih uradih, ki jih
vzdržuje davek ljudstva.

Nujno vprašanje.

Gospodje! Splošna in enaka volivna
pravica je nujno vprašanje. Najnужnejše je
vprašanje, kdaj ta privilegovani parlament
sklene volivno reformo, ki more zopet oži-
viti mrtvi avstrijski parlament in ga posta-
viti na podlago, na kateri more srečno uspe-
vati ustavna država.

To vprašanje je prišlo v tok in se ne
vstavi, dekler ni rešeno. To nas uči zgo-
dovina vseh ustavnih držav. Naravni zakon
je, da mora končno v ustavni državi zma-
gati splošna in enaka volivna pravica. Ne
zapirajte ušes tej resnici, ne ustavljajte se
temu, kar mora priti, česar ne morete pre-
prečiti, ker to vprašanje je močnejše nego
parlament in vlada. (Pritrjevanje.) Isti, ki
se tem ustavljajo, bodo poraženi, uničeni.
To je bil razvoj v vseh ustavnih državah
to je zgodovina vseh ustav, vseh volivnih
bojev.

Po izbornem govoru g. dr. Kramarja in
z ozirom na to, da vlada državni zbor zopet
odgodi, in vsi zagovorniki splošne in enake
volivne pravice zelimo, da se izvrši glaso-
vanje, hočem končati in morda pri drugi
priliki še nadaljevati.

Gospodje, ki zagovarjate privilegije, mo-
rete nas jutri preglasovati, toda le z bru-
talno močjo številke, z večino v tej zbor-
nici. Mi pa glasov ne bomo samo štel, mi
jih bomo tehtali. Vprašali bomo, koliko vo-
livcev zastopajo oni, ki glasujejo za splošno
in enako volivno pravico, in koliko voliv-
cev zastopajo tisti, ki glasujejo proti splošni
in enaki volivni pravici. In te številke bomo
pojasnili ljudstvu. Med ljudstvo pojdemo in
ga mobilizujemo, in brutalne številke, ki
nas tlačijo in moré v tem privilegovanem
parlamentu, ubijemo in uničimo z brutalno
številko onih, ki stojé zunaj pred vrati, ka-
tere zastopamo mi in kateri tvorijo ogrom-
no večino v Avstriji. Gospodje, prosim vas,
glasujte za nujnost predloga. (Živahna po-
hvala in ploskanje. — Govorniku častitajo.)

Manifestacija za splošno in enako volivno pravico.

Ljubljana, 16. oktobra 1905.

Shod v Narodnem domu.

Vodstvo socialnedemokratske stranke
je sklicalo za večerj dopoldne v areno tu-
kajšnjega „Narodnega Doma“ javni
ljudski shod ter je pozvalo delav-
stvo k manifestaciji za splošno in

enako volivno pravico. Oklicu so se odzvale soc. dem. organizacije prišlo je pa na shod tudi dokaj slov. kršč. soc. delavstva take, da je bila arena „Narod-Doma“ natlačeno polna in so ljudje stali tudi zunaj arene. Shod, je otvoril sodrug Tokan, nakar je bilo izvoljeno predsedstvo: Kordelič predsednik, Tokan podpredsednik, Pogačar I. zapisnikar, Zupan II. zapisnikar. Kordelič je prevzel predsedstvo in omenjal, da se čuje že od l. 1869 zahteva po splošni in enaki volivni pravici. Prvi shodi za razširjenje volivne pravice so se vršili v Ljubljani l. 1879, a takrat je policijsko nadzorstvo s silno strogostjo gibanje vdušilo.

Govor Etbina Kristana.

Nato je nastopil glavni govornik sodrug Etbina Kristan, ki je izvajal: Kdor ima nekoliko političnega talenta, tisti vidi, da se bliža v Avstriji z železnimi koraki splošna in enaka volivna pravica. Res da v parlamentu ni bila večina za nujnost predloga o splošni in enaki volivni pravici, a simptomatično je, da je prvič, odkar obstoji drž. zbor večina se izrekla za splošno in enako volivno pravico: 155 glasov je bilo za nujnost, 114 glasov proti. To je bil prvi udarec v sedanji parlament, kateremu bodo sledili drugi. Kdor tega ne razvidi, nima pravice, da nastopa v javnosti, ta kaže le ne-spoznavanje političnega položaja. Na temelju privilegijev sestavljen državni zbor, z volivnim redom, ki ljudstvo goljufa, ta državni zbor jerekel: Krivično smo izvoljen! Na drugem temelju se nas mora voliti! To je zgodovinska resnica in pojmiti bi jo moral posebno vsak zastopnik našega slov. naroda, ki se bori za najprimitivnejše pravice.

Trije slovenski poslanci — majhni ljudje! Tavčar, Ferjančič, Plantan proti slovenskim pridobitvam.

Veliki sedanji čas pa je našel med nami majhne ljudi. Zjokati bi se moral nad našim narodom, da se v parlamentu med slovenskimi poslanci dobe ljudje, ki nimajo toliko korajže, da bi dejali „Mi smo za volivno pravico“, ki vzamejo klobuke in gredo ven. Ferjančič, Plantan, Tavčar, — gotovo je, da bi ti trije glasovi teh treh slovenskih poslancev kaše ne naredili bolj mastne, a nam se gre za to, da izpoznamo, kaki možje stoje na čelu tega ubogega naroda. Vedno tarnajo: vlada Slovence izkorišča, šol nimamo, vseučilišča, jezikovnih pravic nam ne daje, ko pa pride trenutek, ko pride najnujnejše, kar potrebujemo za podlago kulturnega razvoja naroda, tedaj pa se dobe slovenski poslanci, ki proti temu nastopijo. Ne bi zameril liberalnim junakom, če bi v dež. zboru poizkušali zagovarjati zastarelo svoje stališče, če bi hoteli v občini preprečiti volivno reformo, a kako pride slovensko zastopstvo, da v državnem zboru nastopa proti splošni in enaki volivni pravici. (Klici: „Fej!“) Mladocihi so za to nastopili, celo med nemškimi liberalci se je dobil poslanec Lecher, ki je za to nastopil in Nemci so ga pobijali z upitjem: „Nemci izgubimo ob taki volivni pravici polovico svojih mandatov“. To slišijo slovenski poslanci Tavčar, Plantan in Ferjančič in ne pomislijo: kdo bo pa dobil te mandate na Štajerskem, Koroškem? Italijani se se oglasili proti! Zakaj? Ker se boje na Goriškem izgub. Kdo drugi bo tu pridobil kot Slovenci! Že iz narodnih ozirov moramo biti za. Kjer bijejo Slovenci boj za svoj obstanek, ondaj bi Slovenci pridobili trdno podlago. A dr. Tavčar sanja dan in noč samo o eni pošasti: o grozovitem „klerikalizmu“.

Čudni liberalci!

Dr. Tavčar je dejal v državnem zboru češkemu poslancu Chocu o splošni in enaki volivni pravici: Gospod, to bi bilo za nas slabo, potem pridejo sami klerikalci v deželni zbor. Z drugo besedo: mi nismo za vol. pravico, ker bi sicer vrag vzel naše mandate. Ali so volivne pravice zato tu, da stalni gospodje ohranijo svoje mandate, ali da ljudstvo s pomočjo volivnega listka pokaže svoje mnenje? Ce bi bili naši liberalci res svobodoumni, bi morali že s tega stališča glasovati za. Socialni demokrati so vsaj toliko protiklerikalni kot liberalci. Mi se ne bojimo volivnih reform niti na Kranjskem. Ce pride splošna in enaka volivna pravica, in pride gotovo, vemo, da ne pojde noben izmed nas v dunajski parlament in morda tudi ne v občinski zastop. Nič ne dé, — mi ne delamo za sedajnost, mi delamo za bodočnost. Vedno se v „Narodu“ piše o „štajerski politiki“, to je nejasnost med liberalnimi in klerikalnimi načeli godlja, katera se opazuje v obmejnih slovenskih krajih.

Dekler ne bo razširjena volivna pravica, bo endi tako, tistih par svobodomislecev bo utihnile ali se izselilo. Neenakost volivne pravice je prvi pogoj za vlado „klerikalizma“ v obmejnih krajih. Se-le po splošni in enaki volivni pravici se bo ondaj začelo politično delati. Tavčar se boji „klerikalizma“, on misli, da pobija „klerikalizem“, a on mu nesi polena na ogenj in kuri njegov ogenj.

Razmere v kranjskem deželnem zboru.

Gotovo je, da deželnozborsko zastopstvo na Kranjskem ne odgovarja dejanskemu narodnostnemu položaju na Kranjskem. Zadnji smo mi, ki bi hoteli jemati zastopstvo tudi Nemcem, toda tudi naši nemški sodruzi ne bodo nikakor odobraval, da imajo Nemci na Kranjskem toliko poslancev, da lahko odločujejo. Narodnjaštvo slovensko vodi star boj proti nemški hegemoniji, a slovenski liberalni poslanci nastopajo proti splošni in enaki volivni pravici, ki bi razirala pravice veleposestev, katero vzdržuje na Kranjskem nemško hegemonijo. Ali bi bile to zastopstvo potem klerikalno ali liberalno, glavno bijim moralo biti, da bi bilo slovensko!

„Mumije“.

A liberalci pravijo samo: „Ja, potem pa ne pride v dež. zbor noben liberalce.“ Zalostno. Zalostno zanje, da so že sedaj v drž. zboru samo trije slovenski liberalci in žalostno, da ti trije pripovedujejo drž. zboru: „Če še nismo, potem pa bomo gotovo likvidirali. Državni zbor imej to nalogo ohraniti nas tri, skrbite za to, da drž. zbor naše lepote ne izgubi, volivna pravica nas bo pohrustala, mi nismo živi, mi smo mumije, ki so se s privilegiji ohranile.“ Če že treh mandatov ne morete ohraniti, potem je ves slovenski liberalizem humbug. Že radi reklame bi morali trije slovenski liberalci nastopiti za splošno in enako volivno pravico in reči: Naš liberalizem se ne boji nobene volivne pravice. Pokazali so pa liberalizem posebne vrste, kar jim je tudi dr. Kramar povedal. Takega liberalizma ne razumemo. Ce je ljudstvo klerikalno, naj voli klerikalno! Vemo, da dobe klerikalci gotovo večino, saj vidimo, kako dr. Šusteršič u v peti kuriji lete nasproti glasovi. Ce hočemo kdaj uspehov proti klerikalizmu, tedaj moramo vpeljati splošno in enako volivno pravico. Pomagajmo klerikalcem, da sedejo na konja, potem bo mogoč boj proti njim. Nobena stvar klerikalcem na Kranjskem ne koristi tako, kakor sedanji položaj opozicije. Govori se često, da opozicije kruh je grenak, a vladni kruh je še bolj grenak. Kdor je v opoziciji lahko rabi vsa sredstva. Pokazati morajo klerikalci kaki so. Ce klerikalci dobe absolutno večino, če razvijo svojo moč v korist naroda, če izvršitisoč reči, kar so jih obljubili, potem je dobro. Saj se ne gre zato, kdo izvrši, gre se zato, da se izvrši dobro stvar. A težko da bodo mogli vse varovati in vsem ustreči. Ce ne bodo izvrševali tega, potem se prične boj ne radi „Narodovega“ hujskanja, ampak boj iz prepričanja. Liberalni prvaki se postavljajo popolnoma na napačno stališče, če pravijo: „Mandate imamo sedaj, če pa enkrat umremo, potem naj pa vrag vse vzame, lahko vzame našo stranko in vse skupaj.“

Slovenci, za svoje pravice složni v boj!

Splošna in enaka volivna pravica je prvi pogoj za Slovence. Zadnji čas smo videli narod, kjer so se vsi njega člani od ministrskega predsednika do zadnjega cestnega pometalca postavili za svoje pravice, videli smo norveški narod, kako je nastopil cel, složen narod — ko se je šlo za njegov obstanek. Danes je tudi za nas Slovence tak trenutek, ko bilahko naš narod, koten mož, složne nastopil v vprašanju splošne in enake volivne pravice. Gibanje za splošno in enako volivno pravico bo zmagalo, vedno bolj narašča na Ogrskem, Ceskem in po drugih deželah. To ne more biti brez zmage. V Ljubljani res še ni takega gibanja, kakor drugod, a tudi pri nas opazamo, da se položaj izpreminja. V prvi vrsti imamo za to zahvaliti barona Gautscha, v drugi pa dr. Ivana Tavčarja, ki je govoril, da za boj proti ljudstvu gre njegova stranka v koalicijo z vsako vlado.

Slov. socialni demokrati „Narodu“.

„Narod“ se dela iz nas norca, naj pazi, da se ljudstvo iz njega ne bo delalo norca in da mu potem ne bo pomagala vsa bogatija „Narodne tiskarne“. „Narod“ je padel tako globoko, da je človeka sram pred tujcem. „Narod“ hoče terorizirati „klerikalce“, Stajerce, dr. Tumo, a v tem naj bo prepričana ta gospoda, da se slovensko soc. dem. delavstvo od nje ne bo dalo terorizirati, če noben bo slov. soc. dem. delavstvo

„Narodu“ povedalo resnico, če noben resno ne nastopi proti njemu, slov. soc. dem. delavstvo mu bo stopilo take odločne na kurja očesa, da se bo zjokal. „Narod“ pri naša notice o naših osebah, lahko poizkuša nad nami svoj grapavi štil. Naj! Ali gorje, če ne preneha s svojim neumnim nastopem proti splošni in enaki volivni pravici, proti svetosti naših zahtev. Kakor si kristijan ne pusti žaliti Boga, tako si mi ne pustimo žaliti svetosti te naše zahteve. Kar nam je v principu svetega, si ne bomo pustili žaliti od „Naroda“, delavstvo bo našlo protitemu pota, o katerih se gospodi pri „Narodu“ niti ne sanja! Pri nas sicer nimamo industrije, a kdor ima oči, ta vidi lahko, da se pri nas ljudstvo takorekoč samo od sebe prične mobilizirati za splošno in enako volivno pravico. Po vsej deželi, do zadnjega kotička in tudi v Ljubljani se bo razlegal en glas: „Sem s splošno in enako volivno pravico!“ Govornik poziva nato delavstvo k manifestacijskemu sprevedu! po mestu, ki se naj mirne vrši. To je še-le začetek danes. Mi se bomo bojevali toliko časa, dokler ne zmagamo.

Kje je županova beseda?

Da gremo mimo mestne hiše pred „Mestni dom“, ima svoj pomen. V občinskem zastopu gospodari klika, ki že leta in leta obljubuje, da razširi volivno pravico v Ljubljani, a nikdar svoje obljube ne izvrši. Kaj se je pri volitvah vsakega leta obljubovalo v Ljubljani. Pri zadnjih volitvah je na soc. dem. shodu v kazini nastopil občinski svetnik Jesip Turk in je v imenu ljubljanskega župana obljubil, da pride volivna reforma v eni prvih sej po počitnicah v razpravo. Deputacija delavstva je župan rekel, da med počitnicami sam izdela referat, po počitnicah pa pride volivna reforma takoj na dnevni red. Sedaj je bilo že več sej, a o volivni reformi ni duha ne sluha. (Dr. Zarnik: „Je že v tiskarni!“) Kaj je z Vašo dano besedo, gospod župan? Vedno se nam volivno reformo obljubovali, a nismo mogli nikogar prijeti. Vodili so nas za nos. Sedaj imamo g. župana v svojih rokah!

Politični štrajk!

Vprašam Vas: Ali ne mora biti v že lodec sram liberalne stranke, da se tako blamira pred javnostjo. Proti svobodi nastopa, češ, da bi prišla svoboda v nevarnost! To je ravno tako, kakor bi kdo dejal: „Osušiti nečemo močvirja, ker bi osuševanje močvirja prišlo v nevarnost.“ Na tako okuženih tleh ne mere cveteti svoboda. Tedaj na intenzivni boj! Ali ste pripravljeni bojevatitak boj za splošno in enako volivno pravico ne samo z besedo, ampak tudi s tem, da par dni stradate, da enake kot drugod po državi uprizerimo tudi pri nas politički štrajk? (Velikansko navdušenje, ploskanje in gromoviti klici „Smo“!)

„Zveza s klerikalci“. — Boj za politično svobodo.

Liberalci nam očitajo zvezo s klerikalci. No mi smo videli že druge zveze tudi zvezo liberalcev z Nemci, zvezo liberalcev s klerikalci, zakaj bi ravno za nas bil greh to, kar je za druge politična modrost? Zveze med strankami pa ni. Mi ne vedimo v tem boju boj za soc. demokracijo, mi vodimo boj za politično svobodo in podpirati nas v tem boju ter sodelovati bi bila preklicana dolžnost liberalcev. Na deželni vladi je izprememba. Za Nemcem je prišel zopet Nemec. Slovenci molče. Ce se odda mesto poštnega asistenta Nemcu kriče na vsa usta, če je pa tisti Nemec, ki odločuje, gledajo menda samo, kako bi dobili dobre sike s palačo dež. vlade. Narodne enakopravnosti nam treba, ali te ni brez politične enakopravnosti, te pa ni brez splošne in enake volivne pravice. Potem splošne in enake volivne pravice šele dobimo slovenski narod. Kit za slovenski narod je splošna in enaka volivna pravica! Približuje se čas, kakršnega že od l. 1848. ni bilo, vredno stojmo na mestu, kamor nas je zgodovina poklicala. Tepec, kdor ne razume sedaj zgodovinske naloge. Delavci bomo dokazali, da jo razumemo, da gremo v boj, dokler zmagonosno ne zakličemo: „Živela splošna in enaka volivna pravica!“ Kakor opetovano med goverom, donela je tudi ob koncu govora govorniku gromovita pohvala.

Resolucija tiskarjev.

Med Kristanovim govorom je prišla na shod deputacija stavcev, ki so imeli svoj tarifni shod v Puntigamski pivnici. Imenom stavcev je g. Grapar prebral naslednjo resolucijo, sprejeto na shodu tiskarjev:

Predsedstvu ljudskega shoda v areni „Narodnega doma“ v Ljubljani.

Zaradi svojega velevažnega shoda se organizirani tiskarji na Kranjskem ne morejo udeležiti današnjega demonstrativnega shoda za splošno, enako, tajno, direktno volivno pravico, izražajo pa tem potom ljudskemu shodu svoje simpatije in izjavljajo, da so solidarni z delavstvom v boju za delavsko enakopravnost v vseh parlamentarnih korporacijah v državnem zboru, v deželnem zboru in v občini, ker uvidevajo, da je indirektno vzrok socialne bede zakonodajstvo, direktno pa gospodarska uredba, ki ščiti le delčlovestva, večidel, to je delavstvo, pa prepušča njegovi usodi. Delavstvo je vsled tega navezano na svojo samopomoč. In prav samopomoč je naše geslo; pod tem geslom torej: „Vun s splošno, enako, direktno, tajno volilno pravico!“

V Ljubljani, dne 15. okt. 1905.
Za shod tiskarjev:

Predsedstvo: Mlinar, Štrekelj.
Delegati: P. Jeločnik, Grapar, Tanič.

Govornika kršč. soc. delavstva. — Sklep shoda.

Tov. Stefe imenom kršč. soc. delavstva pozdravlja shod. V točki splošne in enake volivne pravice smo edini. („Živio“-klici) Ta edinost je samoumevna, čudna se zdi samo „Slov. Narodu“, ki ne pozna programov, menda niti svojega. V našem in vašem programu je splošna in enaka volivna pravica, zato smo edini v tej točki brez posebnih drugih zvez, za to ni treba posebnih paktov, ne kakih pisanih pogodb, kakršno je n. pr. tako ponižno podpisal Nemcem dr. Tavčar. Nas družji zahteva po pravici, boj zanje! (Odobranje.) Predgovornik je omenjal potrebo slovenske sloge v tem boju, omenjal je, da bi bili lahko vsi Slovenci složni v boju za to najnujnejšo potrebo našega naroda ter je omenjal čudnega postopanja treh slovenskih poslancev. Protestiram imenom našega delavstva, da bi se ta trojica nazivala — slovenski poslanci — to niso slovenski poslanci, to so poslanci nemško-slovenske zveze, kar so s svojim najnovejšim nastopom zopet dokazali (Tako je!) to so trije politični pastirci, katerim bodo celo liberalne ovce ušle, če bodo delali tako nerodno politiko. Dr. Tavčar pa lahko pove svojima dvema političnima pastircema, da se bo že dobilo po Slovenskem še kaj pametnih liberalcev, ki bodo uvideli, da je boj za splošno in enako pravico, boj za največjo potrebo narodovo in složno bo vse slovensko ljudstvo v tem boju. — Imenom slovenskega krščan. soc. delavstva kličem ono kar imate napisano na svojih tablicah, katere hočete ponesti po Ljubljani: „Dolžnosti imamo — pravico zahtevamo!“ Slovenski narod ima dolžnosti, on hoče pravico! Zato: slovensko ljudstvo v boj za splošno in enako volivno pravico! (Soglasno pritrdjevanje.)

Tov. Jeraj izraža veselje nad trenotkem, ko je delavstvo v glavnih točkah združeno. V tem oziru ni med nami nobene razlike. Delavstvo naj se složno bori proti vsem svojim sovražnikom. Te naše čete se bodo še pomnožile in gverile gromovit govor tistim, ki žive od naših žuljev. Tudi v občinskem svetu hočemo pravice in ne pustimo, da bi se nam ta pravica je mala. (Živahno odobranje.)

Zaključit je na to shod Kordelič, ki je pravil, da so bili socialni demokrati še od nekdanj za splošno in enako volivno pravico in da se ji sedaj pridružujejo tudi „klerikalci“, ker poznajo mnenje svojega organiziranega delavstva in ljudstva. V tej točki smo edini, zato pa še ni treba govoriti o kaki drugi zvezi, ker v mnogih drugih točkah gresta programa preveč narazen.

Obhod po mestu.

Sodrug Kristan je pozval delavstvo naj v sprevedu po mestu mirno in tiho koraka. Ne sliši naj se nobenih klicev. Pokažimo, da ondaj kjer nastopa zavedno delavstvo ni treba policajev, da sami sebe znamo disciplinirati. Nate se je ob pol 12. uri uvrstilo v spreved nad 1000 delavcev po štiri in štiri v eni vrsti. Na čelu je stopalo nekaj zastopnic ženskega delavstva.

V sprevedu so delavci nosili tablice z napisom: „Živela splošna in enaka volivna pravica!“ „Borba do zmage!“ „Proč privilegiji!“ „Dolžnosti imamo, pravico zahtevamo!“ Rdeče zastave,

katero so socialni demokratje hoteli nositi na čelu spreveda, vlada ni dovolila. Socialni demokratje so imeli reditelje, ki so nosili rdeče trakove z napisom „Reditelj“.

Spreved je v najlepšem redu popolnoma tiho korakal po Franc Jožefovi cesti, mimo pošte, po Selenburgevih ulicah, po Kongresnem trgu, po Gosposkih ulicah, po Turjaškem trgu, kjer se člani društva tiskarjev s svojega shoda v Puntigamski pivnici pozdravljali spreved z „Žvio!“-klici, po Mestnem trgu, mimo rotovža, pred škofijo, po Vodnikovem trgu pred „Mestni dom“, kamor je spreved prišel točno opoldne. Tihota, ki je vladala v sprevodu, dajala je sprevodu velerešen značaj. Po vseh ulicah je bilo polno občinstva, ki so gledali tiseč v boju za splošno in enako volivno pravico na vse pripravljenih mož, katerih vsak postane agitator, da vzdrami vse svoje tovariše do zadnje hiše v Ljubljani, tako da bodo po prvem nastopu prihodnji nastopi narasli v vedno mogočnejši izraz ljudske volje.

Pred „Mestnim domom“ je govoril Etbin Kristan: Pokazali smo, da se znamo bojevati za svoje pravice, a tudi vlada nad seboj. Dolžnosti imamo, pravic si bomo znali priboriti. Mirno in dostojno smo danes manifestirali, če nam mir in dostojnost ne pomaga, poiskali bomo tudi druga pota, da pridemo do svojih pravic. Živela splošna in enaka volivna pravica! Množica je gromovito zaklicala „Živela splošna in enaka volivna pravica!“, nakar se je množica mirno razšla.

Tako se je zopet razvil boj za splošno in enako volivno pravico. Bijmo ga vneto in požrtovalno do končne zmage!

Shod proti reški resoluciji.

(Izvirno poročilo.)

Zagreb, 15. okt.

Na skupščino je došlo okoli 3000 ljudi, med njimi do 2500 Starčevićancev, 300 socialistov in 200 realistično srbskih dijakov. Po dogovoru je bil predlagan za predsednika Starčevićanec umirovljeni podpolkovnik Luka Starčević, namestnika pa socialist Bešenec in realist profesor Pasarić, zapisnikarji po en socialist, en realist in en starčevićanski vseučilišnik, delavec in seljak.

Ob 3. uri se je pričela skupščina in Starčević je bil z ogromno večino aklamiran za predsednika. Nekoliko socialistov, komaj desetorica, je klicalo, da bedi njihov predsednik Bešenec, dočim so od dijakov neki Dalmatinci neprestano sikali. Drugi so jih mirili in zopet na one klicali in tako je bila splošna buka pol ure. Par kričavev je preprečilo redno zborovanje. Zato je predsednik Starčević, obkoljen od pristavšev, govoril pozdravni govor ob veliki buki, a nato so pripeli na trebojno zastavo že na zaupnem sestanku od 500 meščanov sprejeto Starčevićansko resolucijo, je dvignili v zrak in na tisoče Starčevićancev jo je sprejelo z burnim klicanjem in pevanjem „Liepe naše domovine“.

Na to je predsednik proglasil, da je skupščina zaključena. Sedaj je do 2000 ljudij pod zastavo šlo po mestu, na Illico, Jelačićev trg, Marije Valerije ulico ter priredilo starčevićansko manifestacijo, klicajoč: Dolje srečkom resolucijom! Živila slobodna Hrvatska! Pereant stari in novi magjaroni! „Pela se je pravaška himna, pa „Nije Rieka magjarska, več je hrvatska“. Priredili so ovacijo pred stanovanjem dr. Franka in demonstracijo dr. Harambašiću, ki stanuje v Kukovičevi ulici ter se nato razšli pred domom Starčevićim po govoru dr. Elegovića, ki mu je policija zabranila nadaljni govor. Ob 4. je bil že popoln mir na ulicah. Po shodu so soc. demokratje delili neko „resolucijo“, ki obseja pokriveni vzrok, zaradi katerega je bila sklicana današnja skupščina pod krinko borbe za narodno svobodo, edinstvo in neodvisnost. To torej so delili soc demokratje kot sklep shoda, medtem ko se v resnici ta resolucija ni sklenila. Ta resolucija je bila tiskana v tiskarni „Világosság“ v Budimpešti.

Slovensko gledališče.

Včeraj sta bili dve predstavi. Popoldne igrali so se „Rokovnjači“, zvečer tretjič opera „Car in tesar“. „Rokovnjači“ so bili že tolikrat na našem odru, da bi jih znali skoraj vsi v starih, toda igralci jih še ne znajo. Menda mislijo, da nedeljsko popoldansko občinstvo mora poučiti vsako neprebavno hrano. Režija ni pokazala nikake energije in avtoritete; ensembli so bili tako malo živahni, kot ob kakem mrtvaškem izprevodu. Nekateri igralci imajo navade do- stavljati k besedilu še svoje duhovitosti. Čemu? Jurčič — Kersnik — Govekar so pisali dovolj bogato, take da ni treba v tekstu nikakih dostavkov. Take ekstempore so ne- umestne in neokusne.

Nov v igri je bil g. Vedral. Vlega oskrbnika Stefana Peljaka mu sicer ne nudi prilike razviti posebne igralske sposobnosti,

zato počakamo, da ga vidimo v večji vlogi. Naredil je na nas prav dober vtis. Simpatična postava, eleganten nastop in primeren organ nam obetajo, da smo dobili dobro moč. Njegovega prednika Tišnova pač ne bomo pogrešali.

Da je bil g. Verovšek kot Blaž Mezol v svojem elementu in dober, je itak umevno.

Večerna operna predstava je bila kot prvi dve prav dobra. Iz takta pa nam ne sme nikdo uhajati, ne zbor, ne solisti! G. Zacher je bil topot pogumnejši; upamo da postane prav uporabna operna moč. Najboljši je bil zopet g. Ouřednik, ter iz- zval ponovno burno pohvalo. Gledališče je bilo obakrat polno; večerno predstavo je posetil novi g. deželni predsed- nik Schwarz v spremstvu gosp. dver. svetnika grofa Chorin- skega, katerima je v preds. loži naredil vizito župan g. Hribar.

Iz pisarne dram. društva se nam piše: V torek, dne 17. t. m. se uprizori na slo- venškem odru prvič krasna veledramatična velika ruska opera Pikov dama.

Košut Hrvatom.

Budimpešta. Fran Košut je pisal dr. Peri Čingriju naslednje pismo:

„Blagorodni gospodine!

Radostno sam primio Vaše pismo od 5. ev. mj. i javljam Vam, da je upravni od- bor sjedinjene ljevice sliedeću gospodu pod mojim predsjedništvom odaslao, da sa hrvatskim i dalmatinskim delegatima u pregovore stopimo i to: grofa Alberta Apponyi, baruna Desidera Banffy, grofa Julija Andrassy, grofa Aladara Zichy, grofa Teodora Batthyany i Gezu Polonyi. Mi ćemo magjarski delegati sa hrvatskim i dalmatin- skim delegatima rado pregovore početi čim nas oni obavieste glede roka i mjesta, gdje ćemo se sastati, u koje ime očekujemo Vaše predloge. Mi se nadamo, da ćemo medju nama i naših naroda polučiti podpuni spo- razum. S najbratskijim osjećajima pozdrav- ljamo gospodu delegate. — U Budimpešti, 14. listopada 1905. Osobitim poštovanjem Franjo Kossuth“.

Kriza na Ogrskem.

V Rabi je bilo obsojenih 5 vojakov v 30 dnevni zapor v vojašnici, ker so peli Ko- šutovo himno. Neko drugo poročilo pa trdi, da je bilo kaznovanih 18 vojakov. Listi splošno trde, da Fejervary še ni imenovan za ministrskega predsednika.

Socialni demokratje proti nemški obstrukciji.

Iz Prage javljajo, da so soc. demokratje nastopili proti nemški obstrukciji v dežel- nem zboru, ki se hoče obrniti proti name- ravani volivni reformi za češki dež. zbor. Izdali so svarilo na nemške dež. poslance, v katerem pravijo, da je taka obstrukcija drzno izzivanje češkega in nemškega de- lavstva in jih opozarjajo, da so praška tla vulkanična in da utegnejo nemški voditelji doživeti kaj izrednega, če spravijo z ob- strukcije delavce na noge.

Dogodki na Ruskem.

Shod peterburških črko- stavcev je napovedan za danes zvečer. Sklepali bodo, če kaže, da se pridružijo svojim stavku- jočim moskovskim stanov- skim tovarišem. Peterburški črko- stavci splošno niso za stavko, dasi priznajo opravičenost zahtev moskovskih delavcev.

Dijaško gibanje na ruskih vseučiliščih. Na odeskem vseučil- išču so sklenili dijaki s 768 protij 592 gla- sovom, da se prej ne udeleže predavanj, dokler se ne odpravi obsedno stanje in de- kler ne dobi ves narod meščanske pravice. Obsedno stanje so v Odesi odpravili 14. t. m.

Umor v Rigi. Dne 13. t. m. zvečer je bil ubit v Rukavi neki policist, v Zab- jerzenu pa ustreljen nadpaznik Chilow in v Homelu je bil z revolverjem smrtno ne- varno ranjen okrožni policijski načelnik.

Odkrita tajna tiskarna. V Vitebsu je zasledila policija tajno tiskarno in zalogo prepovedanih spisov, ki so bili kolekovani s pečatom socialnega revolucio- narnega odbora. Zaprlj so 30 oseb.

Mobilizovali bodo rezerviste v kavkaških vojaških okrajih Ruban in Terek, kakor tudi v stavropolski guberniji. Mo- bilizacijo je povzročil se- danji položaj na Kavkazu.

Ruski državni svet je na carjev ukaz ustavil velik del svojega delo- kroga in poslal zakonske načrte ministr- stvom, da jih predlože gosudarstvenni dumi.

Ponesrečeno kaznovanje vojaških upornikov. Velik del moštva črnomor. brodovja, ki jim niso zaupali, so po- slali na skrajni Vzhod. A moštvo je pobegnilo, predno je došlo na svoja mesta.

Ruska državna дума se snide v Peterburgu dne 27. januarja.

Nemški narodni svet v Brnu.

V soboto se je konstituiral v Brnu nemški ljudski svet, v katerem so zastop- niki vseh nemških strank. Namen mu je, braniti nemško posestno stanje na Morav- skem. Za načelnika so izvolili Rohrerja.

Norveška monarhija.

Norveški državni svet je sklenil v pe- tek načeloma, da Norvaška ostane sve- bodna monarhija.

Vstaja v nemški južno-za- hodni Afriki.

General Trotha poroča iz Keetmans- hoopa: Podpolkovnik Mühlenfels je prog- njal mesca septembra Herere. Napadel je 40 hererskih bivališč, ubitih je bilo 250, ujetih pa 767 Hererov, med njimi dve tretjini žena in otrok. Nemci so zaplenili 79 pušk in več sto živine. Nemci so izgubili enega podčastnika, ranjena sta bila dva jezdeca.

Japonsko brodovje v itali- janskih pristaniščih.

„Corriere della Sera“ v Milanu poroča, da obišče japonsko brodovje pod povelj- ništvom admirala Toga Livorno, Genuvo, Neapolj in Palermo. Japonsko moštvo stopi v Civita vecchia na italijanska tla, Togo se pa pada s svojim štabom v Rim, kjer ga bo zaslišal kralj.

Protivojaški izgredi na Ita- lijanskem.

Soc. demokratje so poizkušali povzro- čiti v Florenci, Turinu, Livornu in v dru- gih mestih protivojaške izgrede. Policija je pa preprečila poizkuse in je zaprla v Tu- rinu več oseb.

Zasedanje srbske skup- ščine

je bilo otvorjeno preteklo soboto. Za pred- sednika je bil izvoljen odvetnik Nikola Nikolić s 74 glasovi od 106 glasov, za podpredsednika sta pa izvoljena Šime Katić in Milovan Lazarević.

Oficielni konec rusko- japonske vojske.

Včeraj ob 3. uri popoldne je uradno naznanil ameriški poslanik v Peterburgu ru- skemu ministrstvu za zuna- nje stvari, da je japonski ce- sar podpisal mirovno pogod- bo. Francoski poslanik v To- kiju je obvestil istočasno ja- ponsko vlado, da je podpisal ruski car mirovno pogodbo. Ameriško vlado sta obvestila ruski in ja- ponski poslanik, da sta vladarja podpisala mirovno pogodbo. Čez en ali dva meseca bosta obe državi v Washingtonu izmenjali pogodbi.

Dnevne novice.

K izpremambi pri kranjski dež. vladi.

V soboto dopoldne se se predstavili uradniki dež vlade in okrajni glavarji novemu dež. predsedniku gospodu Schwarzu. Pozdravil ga je v njihovem imenu dvorni svetnik dr. Schaffgotsch, ki je silovito hvalil barona Heina ter je čestital novemu deželnemu predsedniku, da je naslednik takega moža. Novi deželni predsednik se je zahvalil, omenjal je uljudno s par besedami Schaffgotscha, o baronu Heinu pa ni spregovoril besedice. Pozdravil je novega dvornega svetnika grofa Cho- rinskega ter je povdarjal, da je vladi potrebno zaupanje ljudstva in da se iz postopa- njavladnih organov mora ka- zati ljubezen do ljudstva. O teh velevažnih izjavah še izpregovorimo.

Izjavo dr. Susteršiča o polo- žaju v kranjskem dež. zboru prinašajo ne- kateri listi. Izjava pa ni točna. Pravilno se glasi izjava, da se obstrukcija katol. - na- redne stranke ni nikdar obračala proti dež. vladi in da se stranka ni nikdar izjavila, da bo obstrukcijo opustila, če se zgodi v vodstvu dež. vlade izpremamba. Obstrukcija je le forma boja za volilno pravico. O tem kako se bo situacija v bodočem zasedanju dež. zbora razvila, ne more dati pojasnil, ker stranka o taktiki še ni sklepala. No- vega dež. predsednika bo stranka sodila po njegovih dejanjih.

Politični shod na Jesenicah.

Na stotine jeseniških delavcev je včeraj po- slušalo dr. Krekov govor o splošni in enaki volivni pravici, ter ob velikem navdušenju sklenilo

neomajano nadaljevati boj za tako izpremembo volivnega reda. Ivan Gostinčar je poročal o nedeljskem počitku.

Veliki mlekar Pirc je v silnih zadregah, zato skuša mešati pojme in je pri tem tudi precej predrzen. Zato se poslužuje „Naroda“ v katerem sedaj trdi, da je akcija za podraženje mleka izšla iz „Zadružne zve- ze“ od dr. Susteršiča in dr. Kreka. Da je to neresnično, ve vsakdo, ki se je zanimal za razvoj mlečnega boja in je v nasprotju tudi z mnogimi „Narodovimi“ poročili. „Na- rod“ v dokaz navaja Seliškarja, o katerem čisto dobro ve, da že par mesecev nima službe pri Zadružni zvezi, kar je tudi „Narodni Gospodar“ javno naznanil. Seliškar je sedaj hodil s Pircem iz svojih za- sebno trgovskih razlogov, ter se je iz ravno takih razlogov s Pircem vred korajžno umak- nil. Seliškar je igral žalostno vlogo Pirče- vega avtomata. Dr. Susteršiča tla- čiti vmes je še podležje; on že dve leti nima nič opraviti z „Zadružno zvezo“. „Narodova“ za- vijanja stoji torej na jako trhljih nogah in le bolj razkrinkujejo Pircu. Da je bil res Pirc voditelj vse stvari, se je v soboto poka- zalo tudi pred okr. sodiščem. Oadi je bil vođa Blaznikove tiskarne obsojen na 10 K globe radi tega, ker oklicev za podraženje mleka, katere je dobil od Pircu, ni dal v pre- gled drž. pravdnistvu. Ravnatelj Pirc od njega zapuščeno svojo akcijo hoče sedaj braniti s psovkami, psuje v „Poslanem“ v „Naredu“ kmete z „otrobami“ češ, da se je med otrobe mešal. Kako poniževalno za go- sposkega ravnatelja gosposke kmetij- ske družbe! S tem predrznim gospodom pa se moramo še nekaj pomeniti. Kdo mu daje pravico v svojem „Poslanem“ na pa- dati duhovski stan pišoč: Kakega take ostudnega članka... menda dosedaj ni zagrešil noben duhovnik in če je bil tudi moralno popolnoma iz- prijen.“ Tako piše ravnatelj c. kr. kmetijske družbe! Kako pridejo taki izbruhi v zvezo z mlekom? Iz vseh Pirčevih polemičnih skokov se pa vidi, kako prav je imel „Slovenec“, ko je pisal, da kmetijska družba ni to, kar bi morala biti, da je to Pir- čeva gosposka družba, ne pa kmetijska, ki bi se morala postaviti v bran kmetov, ne pa jih zapustiti. Sicer pa zadnja beseda o ravnatelju Pircu še ni izpregovorjena. Naj ne misli, da bo tudi nas frapiral in teroriziral s svojo aroganco!

Shod mlekar. Dobili smo na- slednji komunike: Včeraj se je vršil v Ljub- ljani shod zastopnikov kranjskih mlekar, ki ga je sklical ravnatelj „Kmetijske družbe“ na zahtevo mlekar kamniškega okraja z namenom, da se razpravlja o zvišanju in zjednačenju cen surovega masla. Shoda se je udeležilo nad 25 zastopnikov mlekarskih zadrug. Poleg tega je zastopal uradni vođa „Zadružne zveze“, gospod Rožman, okoli 30 mlekar. Po daljši debati se je končno eno- glasno sprejela naslednja resolucija: „Shod zastopnikov kranjskih mlekar, ki se je vr- šil dne 15. t. m. v dvorani c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani, prizna, da o enotnih ce- nah surovega masla in drugih mlekarskih izdelkov, kakor tudi o povzdigi mlekarstva sploh ni možno s pridom govoriti, dokler nimajo vse mlekarne enotnega vodstva. Za- raditega sklene shod, poveriti c. kr. kmetij- ski družbi, stopiti v dogovor z „Zadružno zvezo“, da se osnuje popolnoma samestojna „Mlekarska zadruga“, ki bi stala popolnoma nad strankami in ki bi sestajala iz zastop- nikov zadrug ter iz zastopnikov deželne vlade, deželnega odbora, kmetijske družbe in „Zadružne zveze“. Glede revizije in blagov- nega prometa naj obdrži vsaka zadruga sa- mostojnost. Ako na tej podlagi ni možno sporazumljenje, obrne naj se c. kr. kmetij- ska družba na ministrstvo s posebno spo- menico, v kateri se prosi za nasvet, kako je dati izven „Zadružne zveze“ steječim mle- karskim zadr. na Kranjskem organizacijo.“ To uradno poročilo sicer ne opisuje na- tančno, kako se je vršil shod, a dovolj, da moremo njegov uspeh iskreno pozdravljati. Precej predsodkov je padlo včeraj; si- cer bi ne bilo mogoče, da bi se vzajemno delovanje priporočalo kmetijski družbi in Zadružni zvezi. Znano je, da se načelstvo

Zadružne zveze resno trudi za tako vzajemnost in reči smemo, da pomenja včerajšnji dan velik korak naprej. Iz resolucije same se pa razvidi, do kakšnih nedoslednosti se pride, če se hoče pri takih vprašanjih ustreči na vse plati. Sklenilo se je, kakor beremo, ustanoviti mlekarstvo zvezo iz zastopnikov zadrug, dež. vlade, dež. odbora in Zadružne zveze. Pri tej zvezi naj bi bila pa vsaka zadruga samostojna glede na revizijo in blagovni promet. Ta kolobocija! Mlekarska zveza — brez avtonomije; dalje zveza, ki naj bi uredila enotne cene, ki pa nima nič odločevati glede na blagovni promet. To so jasna protislovja. Zdi se nam, da je samo beseda Mlekarska zveza nerodna; glasiti bi se morale mlekarstvi strokovni odbor, ali kaj podobnega. Če se stvar tako misli, je dobra in v pravem tiru! To se mora še pojasniti.

Kongres jugoslovanskih časnikarjev se vrši, kakor nam javlja dopisnik iz Beograda, dne 20. in 21. novembra. Srbski književniki imajo dne 21. oktobra posvetovanje, da deločijo program shoda. Poziv jugoslovanskim književnikom in časnikarjem se odpošlje te dni.

— **Osebnosti.** Profesor na I. drž. gimnaziji v Ljubljani gosp. Aleksander Puskas in profesor na realni g. Franc Keller sta pomaknjena v VII. činovni razred.

— **Električno zvonjenje po cerkvah.** Tehnik Flückiger je iznašel način, po katerem se bo lahko zvonilo po cerkvah električnim putem. Način je popolnoma pripravljen in tehnik je dobil že patent za svojo iznajdbo.

— **Solkanski most bodo strazili vojaki?** Sedaj, ko so odstranili vse naprave ter razbili tudi temeljno oporo v vodi, je most prost. Kakor znano, so čuvali most orožniki od takrat, ko se je bil nenadoma pojavil ogenj. Sedaj se govori, da bodo čuvali most odsej morda vojaki, ker je most pač v strateškem oziru velikega pomena.

— **Odbor društva hrvaških književnikov** je sklenil v svoji seji, da bo izhajal s 1. januarjem počenši nov hrvaški književni list. List bo mesečni in prva številka izide dne 15. decembra.

— **Ponarejeni bankovci** po 10 K krožijo po Gorici

— **Govorice o novem goriškem nadškofu.** Tržaški listi pišejo: Skof Flapp bo imenovan za goriškega kneza nadškofa. Njegov naslednik bo prost puljskega kapitlja Lanetti.

— **Predavanje o jetiki v Kranju.** Dne 19. t. m. ob pol 6. uri zvečer bo v fizikalni sobi c. kr. gimnazije v Kranju, predaval podružnični glavni tajnik dr. Démetér vitez Bleiweis-Trsteniški o vprašanju „Kaj je jetika in kako se je ubranimo“. Vstop prost.

— **Umrla** je 14. t. m. v Černeckah pri Spodnjem Dravogradu blaga mati župnikova gospa Marija Zeichen. Pogreb je bil danes dopoldne. N. v m. p!

Stajerske novice.

Š **O splošni in enaki volivni pravici** priobčujemo žalostne članke nemški listi ter pravijo, da bi bil potem tudi celjski mandat za Nemceskorogotovo izgubljen.

Š **Poročil** se je v Celju ključavničarski mojster Gradt z gospd. Adelo Lemes.

Š **Mlakarjeva žena aretirana.** V Gradcu so aretirali tudi ženo trboveljskega sodruga Mlakarja radi suma, da hoče pobegniti s svojim možem.

Š **Pommerjev shod.** Znani celjski zastopnik dr. Pommer je imel preteklo soboto zvečer shod v Celju. Dr. Pommer je zabavljaj proti Gautschu in proti vladi, ker baje podpira in pospešuje češke težnje. Nemci ne smejo nikdar dopustiti, da se ustanovi v Ljubljani slovenske vseučilišče, kar je obljubil prejšnji naučniminister dr. Hartel (Klici: Pfuj Hartel). Shod je pohvalil svoje „nemške“ brate v Brnu.

Ljubljanske novice.

lj **Vun z volivno reformo za občinski zastop!** Jutri ob 5. uri popoldne je zopet seja občinskega sveta, a zopet na dnevnem redu volivne reforme! Kaj to pomeni?! Zahtevamo odločno, da takoj v prvi prihodnji seji pridene dnevn red volivna reforma

za občinski svet in da že jutri g. župan poda izjavo, kaj je z znano njegovo obljubo!

lj **Da bi se ljubljanski rotovž ne podrl** pred trumami delavcev, stražili so ga „hrabri vojščaki“, pol. svet. Wratschko, polic. načelnik dr. Zarnik, stražovodja Breznik in trije mestni uradniki. Tresel se je baje pa le, tresel ta rotovž pred delavci! Po Ljubljani je svigale vse polno policajev na biciklih. Značilno je, da današnji uradni list o tem nima besede.

lj **Javno predavanje.** Jutri točno ob pol 8 uri zvečer predava v „Slov. kršč. soc. zvezi“ dr. Evgen Lampe. Vstop vsakemu prost!

lj **Shod delavstva ljubljanske tobačne tovarne** se je vršil v soboto ob jake obilni udeležbi v prostorih „Slov. kršč. soc. zveze“. Govorili so Catar, Bičarjeva, dr. Krek, Erženova, Jeraj. O velevažnem shodu priobčimo še podrobno poročilo.

lj **Poroke.** Včeraj je bil poročen v stolnici gosp. Josip Uranič, rudniški paznik z gđ. Marijo Hofman. Danes pa v mestni župni cerkvi sv. Petra gospod Frančišek Soukal, krojaški mojster in trafikant z gđ. Marijano Zargaj. Bilo najsrečnejše!

lj **Ponesrečeni nadsprevednik.** Včeraj je nadsprevednik Anton Herman na postaji v Proseku stopil na tir, ko je nasproti prihajal vlak. Zagodila se mu je na tiru noga. Izpulil bi je bil rad, a pridrdral je vlak in ga povozil. Pomečkalu mu je eno nogo, drugo pa težko poškodovalo.

lj **Phil. dr. Schaffgotsch** se je v soboto popoldne poslovil od uradnikov deželne vlade in okrajnega glavarstva.

lj **Izredni občni zbor „Dramatičnega društva“** se je vršil preteklo soboto. Navzočih je bilo 13 društvenikov. Dr. Triller je povdarjal da ona „zlovoljna kritika“, ki je povzročila odstop odborikov dr. Zbašnika, dr. Novaka, dr. Tekavčiča in potem ostalega odbora na obč. zboru ni zastopana, že to je zadoščenje. Dr. Tekavčič je odobniško mesto zopet sprejel, istotako ostali odbor razven g. dr. Zbašnika namestu katerega je bil izvoljen prof. Wester. ml.

lj **Tržno nadzorstvo** je danes dopoldne zopet izlilo sedem litrov mleka v kanal.

lj **Strajk Mathijanovih tapetnikov** je bil danes dopoldne končan, in so tapetniki vstopili pod sprejetimi pogoji zopet v delo. Tvrdka Mathian ima zdaj izredno veliko tapetniškega dela.

lj **Pasji kontumac** za Ljubljano je odpravljen.

lj **Vlom.** V soboto ponoči vlomili so tatovi v prodajalno črevljev gospe Jerice Blaznik na Pogačarjevem trgu. Prebili so steno in odnesli več parov čevljev v vrednosti 120 K.

lj **Oče, mati in sin aretovani.** Orožništvo v Siski je včeraj aretvalo delavca Franceta Jenketa, njegovo ženo in 15letnega sina, ki so na sumu, da so v Dragi ukradli 350 K denarja.

lj **Vojški nevinici** so prišli danes k triletnemu (deželni brambovci k dveletnemu) vojaškemu službovanju. Došlo je skupno nad tisoč mladeničev.

lj **Podraženje mleka.** Državno pravdnistvo teži 18 kmetov, češ, da so s silo ustavljali mlekarice. Razprava se je vršila v soboto, a je bila preložena, da se zasliši še nadaljna priče.

Razne stvari.

Najnovejše.

V Južni Italiji so 14. t. m. zopet čutili močne potresne sunke. Velikanska povenjenj je bila 1. do 2. oktobra na Kitajskem. Utenilo je 21.000 oseb.

Zaprli so v Marseillu anarhista Jaffeia, intimnega prijatelja Brescijevega, morilca laškega kralja in Caseria, ki je umoril Carnota.

Odpovedalo delo je 17 tovarnarjev v Lipskem 7000 delavcem.

Kolera na Ruskem Poljskem še vedno ni ponehala.

Nezadovoljni brivski pomočniki v Budimpešti so sklenili poleg sedanjih brivnic ustanoviti nove brivnice in v teh brivnicah odpraviti napitnine.

Nove topove dobi ameriška mornarica. Novi topovi bodo izstrelili 300 strelov v eni minuti.

Dveletni zapor zaradi poljuba. V Baltimoru je bil obsojen v dveletno ječo zamorski natak John, ker je poljubil javno na lice proti njeni volji natakario. Poljub je povzročila stava.

Velika eksplozija se je dogodila v soboto v Sombotelju na Ogrskem, v tovarni za svilo Carbonetia. Eksplozija je bila tako silna, da so po tri cente težki kamni odleteli 500 metrov proč od tovarne. Deslej so našli 6 mrličev.

Najbolj na daleč pljujejo Amerikanci. V Ameriki so uvedli nov šport: boj za to, kdo bo najbolj daleč pljunil. Zmagovalec v tem boju, ki se je uprizoril v Clevelandu v Severni Ameriki, je Mr. Washington Swank. Pljunil je mnogo metrov daleč.

Telefonska in brzojavna poročila.

Kozje, 16. okt. Na včerajšnjem shodu „Slov. kat. pol. društva“ je bilo zastopanih enajst občin po županib, obč. odbor. nikih in volilcih. Goverili so: dr. Korosec o političnih zahtevah slov. Stajercev, dr. Lampe o gospodarski kulturni skupnosti, dr. Jankovič o volitvah, dr. Jančič o katoliški organizaciji. Predsednik Tomažič je predlagal dr. Koroseca za naslednika Žičkarja. Predlog je bil soglasno sprejet, kakor tudi predlog za splošno volivno pravico.

St. Lenart v Slov. gor. 9. oktobra. Pri volitvi iz veleposestva v okrajni zastop so danes zmagali Slovenci. Udeležba je bila jako obila.

Trbovlje, 16. oktobra. Včeraj je 18letni rudar Ignacij Klanšičer z nožem zabodel v trebuh 18letnega rudarja Blaža Pirca.

Dunaj, 16. oktobra. Sem sta došla Fejervary in ogrski trgovinski minister. Nekateri so mnenja, da se sedaj oficiele izvrši rekonstruiranje Fejervaryjevega ministrstva, večina je pa mnenja, da se to še ne zgodi in da bo Fejervary opetovano sprejet od cesarja.

Dunaj, 16. okt. „Konservative Korrespondenz“ priobčuje poziv na dr. Luegerja, naj se postavi na čelu avstrijski državni stranki, ki se naj ustanovi.

Brno, 16. okt. Poslanec Stransky je vložil v moravskem dež. zboru predlog za splošno in enako volivno pravico ter je zahteval, da se zasedanje za toliko časa sistira, da odsek poda poročilo. Zasedanje bo jako burno in skero gotovo jako kratko.

Budimpešta, 16. oktobra. V Subotici je bila včeraj velika konstituirajoča skupščina neodvisne stranke. Govorila sta Košut in gref Appony.

Zagreb, 16. oktobra. Po včerajšnjem shodu (poročilo o tem priobčujemo na drugem mestu. Ured.) so soc. demokratje in realisti priredili na Zrinjskem trgu demonstracijo za splošno in enako volivno pravico. Realisti so poleg tega upili tudi „Živio Supilo“, menda zato, ker v reški resoluciji ni besede o splošni in enaki volivni pravici.

Brno, 16. oktobra. Blagajnik železniške postaje v Moravski Beli cerkvi je defravdiral 40.000 K in pobegnil.

Carigrad, 16. oktobra. Turška vlada je odklonila zahteve velevladi o finančni kontroli Makedonije ter je izrekla nado, da vlastito svojo namero definitivno opuste. (!)

Solun, 16. okt. Makedonski bolgarski odbor je pozval svoje pristaše k novim atentatom. Straže so pomnožene.

Novi Sad, 16. oktobra. „Zastava“ poroča z Dunaja, da se je med Italijo in Crnogoro sklenila o zka zveza, kajti iz Italije je bilo od-

poslanih 40 topev v Crnogoro s potrebnomunicijo.

Budimpešta, 16. okt. Tu se je podrl srednji del hotela „Union“. Lahko je ranjena neka zakonska dvojica. Goste so rešili skozi okna.

Belgrad, 16. oktobra. Srbsko vseučilišče je včeraj slovesno otvoril kralj Peter. Zastopani vsi jugoslovanski narodi, tudi „Matica Slovenska“.

Gotha, 16. oktobra. Danes se je pričela sodnijska obravnava o tožbi princa Filipa Koburškega za ločitev zakona.

Harbin, 16. okt. Na nevtralnih tleh v Mandžuriji so pričeli Japonci kupevati živila za svojo armado v Koreji. Rusi so jih napadli, vzeli jim 10.000 kg zaloge in oborožene Japonce ujeli.

London, 16. okt. Dne 1. februarja 1905. je bila med Rusijo, Avstrijo in Nemčijo sklenjena pogodba, da Nemčija in Avstrija v slučaju revolucije na ruskem Poljskem pošljeta tja dve diviziji.

Peterburg, 16. oktobra. Mrtvo truplo kneza Trubeckega so prepeljali v Moskvo. Spremila ga je na kolodvor velikanška množica. Nakrat nekdo ustrelil Kazaki so razpršili množico, ki se je pa zopet zbrala in z rdečimi zastavami na čelu korakala po mestu. Na raznih krajih so bili boji. Več oseb je ranjenih.

Peterburg, 16. oktobra. V V. peterburški gimnaziji je mladina piskala pri petju narodne himne. Razpočila se je petarda, kar je povzročilo splošno paniko.

Peterburg, 16. okt. Veliki knez Ciril je črtan iz armade.

Sofija, 16. oktobra. Bolgarski knez je odpotoval v Pariz.

— **30.000 kron** znaša glavni dobiček vdovskega in sirotinskega zaklada društva upravninskega osebja dunajskih časnikov „Eintracht“. Opozarjamo cenjene bravce, da se vrši zrebanje nepreklicno 19. oktobra 1905. Srečke po 1 K se dobe v vseh menjalnicah, loterijah in tobakarnah.



Bogat zaslužek.

Edina prodaja nekega po celi Evropi sijajno uvedenega, povsod patentiranega predmeta se odda plačila zmožnemu energičnemu trgovcu, event. tudi zasebniku za celo Kranjsko.

2118 1-1

Pojasnila se dobe v hotelu Štrukelj soba 6.



Abiturijent

z dobrim izpričevalom išče službe v kaki pisarni ali uradu. Vstopi lahko takoj.

Ponudbe pod šifro „Abiturijent“ sprejema upravnistvo „Slovenca“. 2120 3-1

Pomočnika in učenca

za močno in fino delo sprejme takoj Gregor Jenko, čevljarški mojster v Ljubljani, Sredina št. 17. 2119 1-1

Žrebanje nepreklicno že v četrtek

Glavni dobiček kron 30.000 kron

Srečke vdovskega in sirotinskega zaklada à 1 K
se dobé v vseh menjalnicah, c. kr. tobakarnah in loterijskih kolekturah, kakor tudi pri menjalni akcijski družbi „Merkur“, Dunaj I., in njenih filijalkah.

1979 8

Shod „Deželne zveze kranjskih obrtnih zadrug“.

Ljubljana, 16. okt. 1905.

Včeraj dopoldne se je vršil v „Mestnem domu“ shod „Deželne zveze kranjskih obrtnih zadrug“. Med navzočimi smo opazili vladnega svetnika g. Kulavica, g. župana Hribarja, predsednika „Trgovske in obrtniške zbornice“ g. Lenarčiča, podpredsednika g. Kolmana, deželnega odbornika in dež. posl. Grassellija, ravnatelja Šubica, tajnika „Trgovske in obrtniške zbornice“ g. dr. Murnika in zaupnike obrtnikov iz Novega Mesta, Idrije in Vrhnike. Shod je otvoril „Zvezni“ načelnik zbornični svetnik g. Ivan Kregar, ki je naznanil, da je „Zveza“ predložila deželni vladi vlogo, v kateri prosi, naj politične oblasti, kadar zahtevamo kakega pojasnila od obrtnih zadrug, prilože tudi dotične zakonske besedilo. Obrtnim zadrugam naj se prepusti brezplačno drž. in deželni zakonik, v kolikor se tiče obrtnih predpisov. Politične oblasti naj se bolj zanimajo za zahteve obrtnikov, kakor dosedaj, in naj pošiljajo zato na obrtniške shode poročevalce, ki naj obrazložijo obrtnikom zakonite predpise.

K besedi se oglasi predsednik „Trgovske in obrtniške zbornice“ g. Lenarčič, ki naglašja, da sledi zbornica pazljivo obrtnim zahtevam ter vabi gospode obrtnike, da se obračajo zaupljivo v svojih zadevah na zbornico.

Državni in deželni poslanec dr. Žitnik je govoril o novi obrtni noveli.

Navajal je, kako se je snoval načrt novega obrtnega reda, ki izpreminja mnoge bistvene določbe iz l. 1883. glede posameznih obrtov, vajencev, pomočnikov in mojstrov, zadrug, združnih inštruktorjev in kaznij za prestopke obrtnega reda. Vlada je pritrdila raznim izpremembam, kakor jih zahtevajo obrtniki, in pa še odobrila tri važne izpremembe, ki določajo dokaze usposobljenosti za gostilničarje in trgovce v večjih mestih ter obligatorne poizkušnje za mojstre. Po deželnih zborih se zopet snide permanentni obrtni odsek, da reši še ta tri vprašanja. Ako se to zgodi je upanje, da državni zbor morda že po novem letu reši novi obrtni red, ako ga odobri tudi gospodska zbornica, ki pa navadno išče in najde las v jajcu.

Gospod Ivan Kregar je govoril o „Tržaški delavski zavarovalnici proti nezgodam“. V svojem jako stvarnem in prečiščenem govoru je razpravljaj zavarovanje sploh in zavarovalnico v Trstu. Naglašal je, da so delavske zavarovalnice za slučaj nezgod na rebo propada. Glavni vzrok je, ker je pri teh zavarovalnicah uvedeno takozvano glavnično pokritje. Mi vemo, da imajo bolniške blagajne ogromne rezervne zaloge, dočim izkazujejo zavarovalnice za slučaj nezgod vedno večje, ogromne primanjkljaje. Poleg tega pa pride še predraga uprava, ki je v 12 letih iznašala 22 $\frac{1}{2}$ milijona, dočim se izplačali v istem času oškodovancem 95 milijonov kron. Pri naši tržaški zavarovalnici je pa razmerje tako, da nagaja kranjskim podjetnikom in prezira poškodovance. Govornik navaja, kako postopa zavarovalnica s strankami, gospodarji, veliko strožje, kakor z laškimi. Temu se ni čuditi, ker sprejemajo v službo le take uradnike, ki so popolnoma udani gospodujoči italijanski gospodi, in nelaških uradnikov ne trpe, ako jih v skrajnem slučaju ne potrebujejo zaradi jezika. Vsako leto enkrat ali dvakrat pride na Kranjsko poverjenik zavarovalnice. V okrajni bolniški blagajni izpiše zavarovance in potem pri najmanjšem nesoglasju mora plačati gospodar zaostali znesek, pa še kazni. Oškodovancem pa tudi vedno utrjujejo. Lani je pezoval poverjenik zavarovalnice v okrajno bolniško blagajno v Ljubljani one delavce, ki vlečejo odškodnino zaradi poškodb. In tu jih je izpraševal, koliko zaslužijo. Posledica je bila, da so znižali mnogim preskrbnino, nekaterim jo pa popolnoma odvzeli. Res je v Trstu razsodišče, a v razsodišču je italijanska večina in navadno so odbite vse pritožbe kranjskih poškodovancev.

V tržaški zavarovalnici je 3600 obratov, izmed teh jih je na Kranjskem okroglo 1800. Vsi računski zaključki Tržaške zavarovalnice izkazujejo, da je Kranjska aktivna. In zato z največjo gotovostjo lahko trdim, da bi taka zavarovalnica za našo krovno lahko izhajala sama. V odboru bi imeli mi svoje zastopnike in nastavili bi svoje uradnike. Denar, ki gre zdaj iz Kranjske v Trst, bi ostal doma. Ako bi imeli zavarovalnico na Kranjskem, bi ta gotovo bolj pravilno postopala z gospodarji in zavarovanci, kakor postopa zavarovalnica v Trstu. A ne dobili bi le zavarovalnice, v Ljubljani bi bil potem tudi sedež zveze okrajnih bolniških blagajn na Kranjskem. Kdor ima priliko zasledovati delovanje sedanje „Zveze bolniških blagajn v Trstu“, ve, da se z de-

narjem povečevoma kranjskih bolniških blagajn podpirajo laške bolniške blagajne. In kako poslujejo te bolniške blagajne, je najboljši dokaz, da je nedavno odpustilo tržaško namestništvo vse uradnike „Okrajne bolniške blagajne v Trstu“. Potrebno je, da dobimo obrtniki na Kranjskem svoj lastni zavod, a potreba je tudi, da se obrtniki v tem vprašanju bolj zglasimo. Vlada je lani predložila drž. zboru zakonski načrt o delavskem zavarovanju. S tem zakonskim načrtom pa niso zadovoljni ne gospodarji in tudi ne delavci. Želeli je, da se, če ne prej, vsaj takrat, ko se uveljavi ta zakon, ustanovi ze Kranjsko zavarovalnica za slučaj nezgod. Po zakonu ima pravico določiti okrožje takih zavodov ministrstvo za notranje stvari, in zato napresimo navzečega g. drž. poslanca dr. Ignac Žitnika, da predloži ministru našo zahtevo in je zagovarja. Gospod Kregar je stavil nato sledeče resolucije:

1. Obrtniki, zbrani na javnem shodu „Zveze kranjskih zadrug“ prosijo visoke c. kr. ministrstvo za notranje stvari, naj čim preje ustanovi samostojno delavsko zavarovalnico za slučaj nezgod za Kranjsko s sedežem v Ljubljani.

2. Obrtni shod naroča predsedstvu shoda, da odda sklenjeno peticijo navzečemu drž. in dež. poslancu dr. Žitniku, ki je tako temeljito zastopal koristi malega obrtnika.

3. Obrtni shod naroča „Zvezi kranjskih obrtnih zadrug“, da vprašanje o delavski zavarovalnici proti nezgodam natančno zasleduje in da vse nepravilnosti spravi v javnost.

Gospod Malovič iz Novega Mesta toplo priporoča, naj zbor odobri resolucije. Iz lastne izkušnje navaja, kako postopa zavarovalnica v Trstu s kranjskimi gospodarji in ponesrečenci. Nekemu njegovemu delavcu je odtrgal stroj prst, a dasi se je pripetila nezgoda že mesca maja in je je takoj naznanil, še do danes zavarovalnica ni odgovorila. Shod je odobril nato soglasno stavljene resolucije, izrekel pa tudi zahvalo g. poslancu dr. Žitniku za njegovo temeljito poročilo.

O delu v prisilni delavnici in o deželni obrtni komisiji za Kranjsko je poročal g. Franchetti. Stavil je sledeči resoluciji: Dne 27. decembra 1883. je visoki deželni zbor soglasno storil sklep, da v deželni prisilni delavnici popolnoma ustavi vsako obrtno delo za privatne naročnike, ter da bode obrtna dela v bodoče izvrševal le za deželne zavode in za dobrodelna društva. Ker se pa kljub sklepu visekega deželnega zbora v prisilni delavnici še vedno izvršujejo obrtna dela, zlasti čevljarstva, krojaštva, mizarstva itd., in sicer v taki množini, da povzročuje samostojnim obrtnikom prav občutljivo konkurenco. Obrtniki plačujejo lepo vsoto deželnih doklad in radi tega je želeli, da jim deželni zavod ne povzročuje že v itak hudem boju za obstanek nepotrebno konkurenco. Vsled tega zbrani obrtniki na javnem obrtnem shodu „Deželne zveze kranjskih obrtnikov v Ljubljani“ protestirajo, da deželna prisilna delavnica z dovoljenjem slavnega deželnega odbora krši sklep visekega deželnega zbora in s tem povzročuje obrtnikom nepotrebno konkurenco ter apeluje na visoki deželni zbor, da iznova prepove deželni prisilni delavnici izvrševati obrtna dela privatnim naročnikom.

Dotični sklep o deželni obrtni komisiji pa naj načelnštvo zveze tako izpremeni, kakor sta nasvetovala g. Kregar in dež. odbornik g. Peter Grasselli. Sklenilo se je, da se izroči prošnja glede prisilne delavnice navzečemu ljubljanskemu dež. goslanu g. Petru Grasselliju. Predsednik g. Kregar je nato zaključil zborovanje.

Pred zajutrkom

2015 c 2-1

1 kozarec Rogaškega tempeljevega vreleca pospeši odvajanje vode, napravljaj tek in pospešuje prebavljanje. „Styria“-vrelca učinkuje enako, a je močnejši.

2061

Sprejme se oženjen

5-3

organist
(cerkvenik).

Nastopiti je 15. novembra t. l.

Več pov. župnijski rad v Št. Juriju na Strmcu (Koroško), pošta Vrba ob jezeru.

Surovinsko društvo čevljarstva obrtvalne zadrug v Ljubljani

išče

učenica
za prodajo usnja.

Poizve se pri načelniku g. M. Oblak, Vegove ulice št. 12. Ljubljana. 2084 3-2

Novo otvorena tobakarna v hotelu „Union“.

Tu se dobivajo vse vrste smodk, svalčic, tobaka, kolekov, poštini vrednotnic, menjicnih blanketov, dalje vsi večji slovenski in nemški časopisi, razglednice, pisemski papir ter vsi v to stroko spadajoči predmeti. 2059 3-2

OKLIC.

Nr. I. 160/5
1

C. kr. okrajno sodišče v Ljubljani naznanja, da se je dovolila prostovoljna sodna dražba posestva vl. št. 157 kat. obč. Kapucinsko predmestje, obstoječe iz

hiše št. 3 v Beethovenovih ulicah v Ljubljani

na prošnjo solastnikov grofice Waldersteinovih dedičev, in se je določil narok za izvršitev iste na dan

17. oktobra 1905 ob 10. uri dopoldne

v pisarni c. kr. notarja Ivana Plantana v Ljubljani, Sodnijske ulice št. 2, I. nadstropje.

Vsak ponudnik mora založiti v roke sodnega komisarja, predno stavi kak ponudek, vadij 10%, tedaj 12.000 K v gotovini ali v vrednostnih papirjih, v kakoršnih se smejo nalagati novci varovancev, po kurzu dunajske borze prejšnjega dne ali pa v vložnih knjižicah domačih hranilnic ali posojilnic z neomejeno zavezo.

Prvo polovico najvišjega ponudka je treba založiti tekom prvega, drugo polovico pa tekom drugega meseca po dnevu prodaje s 5% obrestmi od dne združive dalje.

Dražbeni pogoji se lahko vpogledajo med navadnimi uradnimi urami pri c. kr. sodišču ali pa v pisarnah gospodov: dr. Albina Suyer, dr. Karola Triller, odvetnikov in dr. Frana Vok, c. kr. notarja, vseh v Ljubljani.

Lastnikom posestva, ki se bode prodajalo, se pridrži pravica, doseženi najvišji ponudek pri sklepu dražbe sprejeti ali odkloniti.

C. kr. okrajna sodnja v Ljubljani, odd. I.,

2091 3-3

dne 9. oktobra 1905.



Sedaj 15 gld.

- 1 zimska suknja iz veljblodne dlake ali pelerina,
- 1 jesenska ali zimska obleka,
- 1 posebne hlače,
- 1 posebni modni telovnik.

Za 30 gld.

- 1 fina zimska suknja,
- 1 „ jesenska ali zimska obleka,
- 1 fine posebne hlače,
- 1 fin površnik,
- 1 „ modni telovnik.

Za 40 gld.

- 1 še finejša zimska suknja ali Doubl športna suknja,
- 1 še finejša obleka iz angl. modnega blaga,
- 1 še finejši angleški površnik,
- 1 „ modni telovnik.

Za 59 gld.

- 1 najfinejša zimska suknja,
- 1 najfinejši površnik,
- 1 „ mikado, podložen s kožuho in kožuho, ovratnikom,

Zunanja naročila se izvršje le po povzetju ali če se denar pošlje naprej. Ako blago ne ugaja, se vzame nazaj in zamenja.

Angleško skladišče oblek.

O. Bernatovič
Ljubljana, Mestni trg 5.

- 1 najfinejša modna obleka,
- 1 najfinejši modni telovnik.

Za 66 gld.

- 1 kožuh za potovanje s sedmograško ali divjačinsko podlogo,
- 1 zimska suknja s podlogo iz sukna ali atlasa, batirana,
- 1 obleka angleška ali modni kamgarn,
- 1 posebne hlače najmodern. vzorca,
- 1 najfinejši modni telovnik.

Za 100 gld.

- 1 najfinejši kožuh za mesto,
- 1 „ „ potovanje,
- 1 najfinejša zimska suknja,
- 1 „ obleka,
- 1 „ posebne hlače,
- 1 fin modni telovnik iz svil ali svilnatega baržuna,
- 1 damski kostum. 2097 3-3

Sedaj za dame za 15 gld.

- 1 jesenski ali zimski jopič,
- 1 pelerina iz veljblodne dlake s kapuco,
- 1 kožuho in kožuh z mufo.

Katoliška bukvarna v Ljubljani.

Pripovedne zbirke:

Andrejčkov Jože — Pripovedni spisi —:

- I. Črtice iz življenja na kmetih. K —'40.
- II. Matevž Klander. — Spiritus familiaris. — Zgodovina motniškega polja. — Gregelj Koščenina. K —'40.
- III. Amerika, ali povsod dobro — doma najbolje. K —'40.
- IV. Popotni listi. — Cesar Jožef v Krašnji. — Nočni sprehod. — Popotniki v arabski puščavi. — Spomin na Dubrovnik. — Dambeski zvon. K —'40.
- V. Žalost in veselje. K 1'05.
- VI. Nekaj iz ruske zgodovine. — Vojniška republika zaporoških kozakov. K —'40.
- VII. Božja kazen. — Plavec na Savini. — Čudovita zmaga. K —'40.
- VIII. Emanek, lovčev sin. — Berač. K —'40.

Josip Jurčič, Zbrani spisi:

- I. Deseti brat. K 1'40, vezano K 2'20.
- II. Jurij Kozjak. — Spomini na deda. — Jesenska noč med slovenskimi polharji. — Spomini starega Slovenca francoskega vojščaka. K 1'40, vezano K 2'20.
- III. Domen. — Juri Kobila. — Dva prijatelja. — Vrbna Smukova ženitev. — Golida. — Kozlovska sodba v Višnji Gori. K 1'40, vezano K 2'20.
- IV. Tihotapec. — Grad Rojine. — Klosterski žolnir. — Dva brata. K 1'40, vezano K 2'20.
- V. Hči mestnega sodnika. — Nemški vâlpet. — Sin kmetskega cesarja. — Lipe. — Pipa tobaka. — V vojni krajini. K 1'40, vezano K 2'20.
- VI. Sosedov sin. — Moč in pravica. — Telečja pečenka. — Bojim se te. — Ponarejeni bankovci. — Kako je Kotarjev Peter pokoro delal, ker je krompir kradel. — Črta iz življenja političnega agitatorja. K 1'40, vezano K 2'20.
- IX. Doktor Zober. — Med dvema stoloma. K 1'40, vezano K 2'20.
- X. Rokovnjači. — Moj prijatelj Jamrlec. — Šest parov klobas. — Po tobaku smrđiš. — Ženitev iz nevoščljivosti. K 1'40, vezano K 2'20.
- XI. Tugomer. — „Berite Novice“. — Veronika Deseniška. Pripovedne pesni. K 1'40, vezano K 2'20.

Kalan, Povesti slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Vsak zvezek K —'50; dobé se še zvezki:

- IV. (Simbaloba. Srečna pomota. Kjer ni Boga ni sreče. Žgači hlebec. Zviti Lipe. Svetinja. Stari gospod. Bog je. In vendar. Kozarček. Jakobinska nevesta. Nesrečne šlapke.)
- V. (Znamenje. Na breznu. Angelj pri prvem sv. Obhajilu. Trd lešnik — zlato jedro. Ropar. Upor Moti — Gedža. Od smrti vstal. Prah in pepel. Beračica-grofica. Srce. Zvest pastir. Pri kapelici. V smrtni nevarnosti. Daritev v katakombah.)
- IV. (Hvaležnost sveta. Glas gospodov. Slika brata Angelika. Med nihilisti-zarotniki. K Očetu. Vse pride na dan. Lurd. Na sveti večer. Osodepolna polunočnica. Dva junaka. Kje je brod. Tvoje srce pa bo meč presunil. Slovo. Kriz — drevo življenja. Greh in pokora.)
- X. (Zadnji nasmehljaj. Zadnji šopek. Krvavo preganjanje Armeincev. Skrinjar in njegov hlapec. Ljubo doma. Dobro zdravilo. Francin: In vendar se povrne. Materina ljubezen. Prstan. Sirota v ječi. Vaški skupuh. Atoški menih.)
- XI. (Zgrešeni poklic. Očetova kletev. Ilhova gomila. V svet. Vse pride na dan. Reva. Na veliko soboto. Ba-bičina krava. Za domovino ali za brata. Dolg. Strgani čevlji. Sajovec in najškof. Plačuj hudo z dobrim. Plačuj hudo z dobrim. Stara mati. Socijalist. Očetova poslednja volja. Sveta noč. Bog ne plačuje vsake sobote. Človek obrača. Bog obrne.)

Krčič, Zgledi bogoljubnih otrok iz vseh časov krščanstva. I. do III. del po K —'70.

Krčič, Vrtec. Časopis s podobami za slovensko mladino. Letnik 1894 do 1902, vezan po K 3'30.

Krčič, Vrtec, letnik 1903 K 3'70.

" " " 1904 K 4'30.

" " " Angelček, otrokom prijatelj, učitelj in voditelj. Letnik I. do X. po 95 vin.

Krčič, Angelček. Letnik XI. do XII. po K 1'15.

Levstikovi zbrani spisi uredil Frančišek Levec. 5 zvezkov K 2'42.

Mladinska knjižnica. Povesti:

- I. Brinar, Medvedji lov — Čukova gostija. Trdo vezano K —'90.
- II. Trošt, Na rakovo nogo. Trdo vezano K —'90.

Spillmannove povesti:

- I. zvezek: Ljubite svoje sovražnike. Povest iz maorskih vojsk na Novi Zelandiji (samo še platno vezano K —'95).
- II. Maron, Krščanski deček z Libanona. Povest iz časov zadnjega velikega preganjanja po Druzih. K —'45, vezano K —'65.
- III. Marijina otroka. Povest iz kavkaških gora. K —'45, vezano K —'65.
- IV. Praški judek. Povest K —'45, vezano K —'65.

Šmida Kristofa — spisi.

- I. zvezek: Ljudevit Hrastar. — Golobček. Posl. P. Hugolin Sattner. (Drugi natis.) Mehko vezan 70, trdo 90 v.
- II. Jozafat, kraljevi sin Indije. Posl. P. Flor. Hrovat. (Drugi natis.) Mehko vezan 70, trdo 90 v.
- III. Pridni Janezek in hudobni Mihec. Posl. P. Flor. Hrovat. Mehko vezan 90 v, trdo K 1'10.
- IV. Kanarček, Kresnica, Kapelica v gozdu. Posl. P. Hugolin Sattner. Mehko vezan 50, trdo 70 v.
- V. Slavček. — Nema deklica. Posl. P. Flor. Hrovat. Mehko vezan 50, trdo 70 v.
- VI. Ferdinand. Poslovenil P. Flor. Hrovat. Mehko vezan 70 v, trdo 90 v.
- VII. Jagnje. — Starček z gore. P. Flor. Hrovat. Mehko vezan 80, trdo K 1'—.

VIII. Pirhi. — Ivan, turški suženj. — Krščanska obitelj (družina). Poslovenil P. F. Hrovat. Mehko vezan 70, trdo 90 v.

IX. Hmeljevo cvetje. — Marijina podoba. Posl. P. Flor. Hrovat. Mehko vezan 70, trdo 90 v.

X. Ludovik, mladi izseljenec. Posl. P. Flor. Hrovat. Mehko vezan 70, trdo 90 v.

XI. Najboljša dedščina. — I. eseni križ. Poslovenil P. Flor. Hrovat. Mehko vezan 50, trdo 70 v.

XII. Roza Jelodvorska. — Izdalo Katoliško tiskovno društvo v Ljubljani. Mehko vezan 70, trdo 90 v.

XIII. Sveti večer. Posl. Fr. Salezij. Mehko vezan 70 vin, trdo 90 vin.

XIV. Povodnji. — Kartuzijanski samostan. — Posl. Fran Salezij. Broš. 70 vin, vez. 90 vin.

Igrokazi:

Finčgar, Divji lovec. Narodni igrokaz s petjem v štirih dejanjih. K 1'50.

Jurčič — Govekar, Rokovnjači. Narodna igra v petih dejanjih. Broš. K —'90.

Zbirka ljudskih iger. Vsak snopič K —'90. I. snopič (2. natis.) Vsebinska: 1. Pravica se je izkazala. Burka v dveh dejanjih. Samo moške uloge. 2. Zamujeni vlak. Šaloigra v petih prizorih. Samo moške uloge. 3. Lurška pastarica. Igrokaz v petih dejanjih. Samo ženske uloge. — II. snopič. Vsebinska: 1. Vedeževalka. Gluma v enem dejanju. Samo moške uloge. 2. Kmet-Herod. Burka v dveh dejanjih. Samo moške uloge. 3. Župan Sardamski. Veseloigra v treh dejanjih. Samo moške uloge. 4. Jeza nad petelinom in keš. Veseloigra v dveh dejanjih. Samo ženske uloge. — III. snopič. Vsebinska: 1. Mlini pod zemljo. Igra v petih dejanjih. Samo moške uloge. 2. Sanje. Igra s petjem v petih dejanjih. Samo moške uloge. 3. Sveta Neža. Igrokaz v dveh dejanjih. Samo ženske uloge. — IV. snopič. Vsebinska: 1. Doktor Vseznal in njegov sluga Štipko Tiček. Veseloigra v dveh dejanjih. Samo moške uloge. 2. Vaški skupuh. Igrokaz v treh dejanjih. Samo moške uloge. 3. Novi zvon na Krtni. Igrokaz v dveh dejanjih. Samo moške uloge. 4. Zakleta soba v gostilni „pri zlati goski“. Predpustna burka v enem dejanju. Samo ženske uloge.

Zgodovinske in druge večje povesti:

Bedének, Od pluga do krone. Zgodovinski roman iz minulega stoletja. K 2'20, vezano K 3'10.

Kočvar, Milinarjev Janez slovenski junak ali uplemenitba Teharčanov. K —'90.

Meško, Ob tihih večerih. K 3'70.

Pellico, Moje Ječe. Povest K —'80.

Sienkiewicz, Brez dogme. Roman. K 3'90, vezano K 4'60.

Sienkiewicz, Mali vitez Pan Volodijevski. Zgodovinski roman. 3 zvezki K 7'30.

Sienkiewicz, Rodbina Polaneških. Roman. 3 zvezki K 10'30.

Sienkiewicz, Z ognjem in mečem. Historičen roman. 4 deli K 4'80, vezano v dveh zvezkih K 6'80.

Sienkiewicz, Križarji. Zgodovinski roman v štirih delih. K 5'50, vezano K 7'60.

Sienkiewicz, Quo vadis? Roman iz Neronove dobe. K 3'30, vezano K 5'10.

Sienkiewicz, Potop. Zgodovinski roman. I. knjiga K 3'90.

Spillmann, Žrtve spovedne molčečnosti. Povest po resnični dogodbi. K 2'10.

Stowe-Malavasič, Strije Tomova kočja ali življenja zamorcev v robnih državah slobodne severne Amerike. Kart. K 1'50.

Sfekić, Kristof Kolumb ali odkritje Amerike. Zgodovinski roman. K —'90.

Drugo pripovedno berilo:

Lasserre, Lurška Mati Božja. K 1'45.

Merhar, Marjetice nabrane nežni mladini K —'75, kartonirano K —'95.

Orehok, Za resnico. Spisali slovenski bogoslovci. K 5'35, vezano K 5'35.

Vrhovnik, Sv. Ahacij s tovariši mučenci, kranjske dežele pomočnik. K —'35.

Krajše povesti:

Basnigoy, Zaroka o polnoči. K —'40.

Bedének, Solnce in senca. Povest. K —'40.

Brečgovnik, Šaljivi Slovenec. Zbirka najboljših kratkočasnic iz vseh stanov. K 1'70.

Cegnar, Babica. 2 sešitka K 1'30.

Cigler, Sreča v nesreči. K —'74.

Cigler, Deteljica ali življenje treh kranjskih bratov, francoskih vojakov. K —'70.

Cigler, Kortonica koroška deklica. K —'70.

Hoffmann, Bog pomaga. Povest, karton. K —'90.

Hoffmann, Peter Prostak. Povest, karton. K —'90.

Hoffmann, Kar Bog stori, vse prav stori. Povest, karton. K —'90.

Hoffmann, Kako vzgaja usoda. Povest. K —'90.

Hoffmann, Čas je zlato ali od uboštva do bogastva. Povest. K —'82.

Keller, Prst božji ali izgledi božjih kazni, oziroma slučajji, ki niso slučajji. 2 zvezka K —'90.

Koder, V gorskem zakotju. Povest. K —'40.

Kosi, Sto narodnih legend. Slovenski mladini in preprostem ljudstvu v pouk in zabavo. Trdo vezano K 1'30.

Lesar, Perpetua ali afrikanski mučenci. K 1'30, trdo vezano K 1'50.

Parapat, Robinson starši. Njegove vožnje in čudovite dogodbe. K 1'30, trdo vezano K 1'50.

Malavasič, Oče naš. Povest za krščansko mladost in krščansko ljudstvo, karton. K 1'35.

Mayr, Mučenci. Starokrščanska povest. K 1'05.

Sienkiewicz-Miklavc, Za kruhom. Povest K —'40.

Tomšič, Peter Rokodelič. K —'50.

Trošt, Pri stricu. Povest. K —'95.

Trstenjak, V delu je rešitev. Poučna povest. K —'70.

Vonomir-Križan, Svitoslav. Povest. K —'40.

Zakrajšek, Oglénica ali hudobija in nedolžnost. Povest. K —'70.

Zupančič, Fabijola ali cerkev v katakombah. Po kardinalu M. Wisemanu. K 1'30, vezano K 1'50.

Poezija:

Baumbach-Funtek, Zlatorog. Elegantno vezano. K 4'20.

Gangl, Iz luči in teme. Vezano K 1'35.

Gregorčič, Poezije. I. zvezek K 2'13, vezano K 3'13.

Isto II. " " 2'13, " " 3'33.

Isto III. " " vezano K 4'13.

Gregorčič, Svetopisemska knjiga Job in psalm 118. Vezano K 2'85.

Pejakova, Vijolice. Pesmi za mladost. K 1'15.

Prešeren dr. France, Poezije. Uredil L. Pintar. K 1'10.

Sardenko Silvin, V mladem jutru. K 1'60, vezano K 2'35.

Zupančič, Pisanice. Pesmi za mladino. Vezano K —'90.

Zemljepis in zgodovina:

Alešovec, Vojska na Turškem od leta 1875 do konca l. 1878. Začetek ustaje v Hercegovini, vojska Srbov, Črnogorcev in Rusov s Turčijo, zasedba Bosne in Hercegovine po slavni avstrijski armadi. K —'82.

Dimnik, Avstrijski junaki. S 17 podobami. K 1'60.

Majar, Odkritje Amerike. Poučno zabavna knjiga v treh delih, o Kolumbu, Kortesu in Pizaru. Trdo vezano K 2'20.

Maier, Učne slike iz zemljepisja. Avstrija. Podrobni učni načrti. K 1'60.

Maier, Učne slike iz prirodoslovja za III., IV. in V. razred. (Podrobni učni načrti.) K 2'70.

Molek, General Lavdon, oče vojakov imenovan. K —'70.

Perne, Trstenik. Prispevek k zgodovini župnij v ljubljanski škofiji. K —'97.

Vrhovec, Zemljepis za prvi gimnazijski razred. K 1'30.

Vrhovec, Zgodovinske povesti za meščanske šole. I. do III. stopnja, kartonirano à K 1'10.

Poučni spisi za mnogo-vrstno praktično porabo:

Bele, Viničarjev kašipot. Navod, kako vinograde na novo zasajati in kako jih obdelovati. K —'60.

Bele, Trtna uš in trtoreja. Navod, kako se je mogoče vkljub trtni uši s trtorejo uspešno baviti. K —'90.

Bleiweis-Trsteniški, Nauk, kako zdrava in bolna kopita podkovati in kopitne bolezni ozdravljati. K 1'70.

Bleiweis, Nauk, kako pomagati živini ob porodu ravnati s staro in mlado živino in ozdravljati poporodne bolezni. K 1'10, vezano K 1'30.

Funtek, Obrtno spise. K 1'40.

Kalan, Početek protialkoholnega gibanja na Slovenskem. K —'56.

Kralj, Obrtni red. Zbirka in razlaga najvažnejših obrtnih zakonov, ukazov in razsodb upravnega sodišča. K 2'15, vezano K 3'85.

Kneipp-Podgorc, Domači zdravnik. K 1'50, vezano K 1'50.

Krek, Socijalizem. K 5'75, vezano K 6'75.

Mali vseznalec ali zbirka lahko izpeljivih poizkusov iz fizike, mehanike, aritmetike in glumarstva, smešnic in zastavic z navodom o punktiranju ali geomanciji. K —'65.

Navodilo za spisovanje raznih pisem in opravičnih listov. Z mnogimi vzorci. K 1'80, vezano K 2'20.

Pečjak, Stoletna pratika dvajsetega stoletja 1901 — 2000. K 1'40, trdo vezano K 1'00.

Fremrn, Dialoghi, laški, nemški in slovenski pogovori. Broš. K 2'20.

Računar, hitri, z ozirom na sedanji denar po kronski veljavi in na metersko mero in vago, vezano K —'90.

Romih, Obrtno knjigovodstvo s kratkim poukom o menicah. Učna knjiga za obrtne načeljevalne šole, ob enem priročna knjiga za obrtnike. K 1'80.

Schweitzer, Naš društveni in shodni zakon. K 1'15.

Smolnikar, Poročilo o I. shodu katol. slovenskih nepolitičnih društev. K 1'65.

Strupi, Živinozdravništvo ali nauk o spoznanju in ozdravljanju vnanjih in notranjih bolezni. K 3'90, vezano K 4'40.

Štraki, Obrednik za organiste. Vezano K 1'60.

Zbirka domačih zdravil, kakor jih rabi slovenski narod. K 1'15.

Razne povesti za mladino in ljudstvo:

Vsak sešitek po 45 vinarjev: Črni bratje. — S prestola na morišče. — Leban 100 beril za otroke. — Vrtomirov prstan. — Feldmaršal grof Radecki. — Mirko Poštenjakovič. — Venček pravljic in pripovedk. — Pri Vrbovčevem Groglu. — Lažnjivi Kljukec. — Močni baron Ravbar. — Izdajalca domovine. — Tiun-Ling, kitajski morsk razbojnik. — Najdenček. — Maksimilijan I. cesar mehikanski. — Vstajenje. — Knez črni Jurij. — Repoštev. — Pod turškim jarmom. — Hildegarda. — Naselnikova hči. — Nikolaj Zrinjski. — Hirlanda. — Kako je izginil gojzd. — Jama nad Dobrušo. — Doma in na tujem. — Potovanje v Liliput. — Hubad pripovedke I. — Hubad pripovedke II. — Narodne pripovedke za mladino II.

Vsak sešitek po 37 vinarjev: Božični darovi. — Erazem predjamski. — 60 malih povestij. — Sveta grofinja Genovefa.

Vsak sešitek po 53 vinarjev: Spominski listi iz avstrijske zgodovine. — Šaljivi Jaka I. — Šaljivi Jaka II. — Izanama, mala Japonka. — Kristof Kolumb. — Darinka, mala Črnogorka. — Sita, mala Hindostanka. — Narodne pripovedke za mladino I.

Vse cene se razumejo s poštino vred; pri skupnih naročilih odpade poština.